Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана
1977 оной октябриин 2 воскресени
229 (14646).
Сэн 2 мүнгэн

Мүнөөдэр—багшанарай үдэр

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

1943 онhоо КПСС-эй гэшүүн Хандама Дугаровна нова — РСФСР-эй hургуулиин габьяата багша. зоригто ажалайнгаа түлөө гүрэн түрын зүгhөө гур медальда хүртэнхэй. Мүнөө пенсидэ гараhаншье хэжэ байhан ажалаа орхёогүй, 10-дахи табан жэлэй да өөрынгөө хубитые оруулха гэжэ тэмсэжэ ябан. Хэжэ байhан хүдэлмэри, дүй дүршэл тухайгаа хөө статьяень мүнөөдэр толилбобди.

ПСС-эй гэшүүн Лев Соломонович Мордеев Улаан- 15-дахи ГПТУ-да 18 жэлдэ хүдэлжэ, мүнөө обще- ведени, түүхэ болон политэкономи заадаг. Гадна оорондын асуудалаар олоной урда лекци уншадаг 1975—1976 онуудай hуралсалай жэлдэ Буряадай Р-эй hургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэр- хүртөө hэн.

рен-Ханда Мункуевна Мункуева Хорниин аймагай литын эхин hургуулида багшална. Эдир үетэнние номдо hургаха, дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ хэ- габьяатай байhанайнгаа түлөө Россин Федерациин ата багшын нэрэ зэргэдэ нүхэр Мункуева hаяхан hэн.

дүршэл эхэтэй багша Ашангын сомоной Соведэй аар hунгагдаа, СССР-эй профсоюзуудай XVI хабаадаа.

ОЛОНОЙ ТУҺАДА САГАА ГАМНАНГҮЙ...

Минии ТАБАН ЖЭЛ— *минии арга боломжо*

«БУРЯАД ҮНЭН» газетын үнинэй уншагша hэн хойноо хуудаhандань ямар шэнэ гаршагай бии болоhые алдадаггүй хүм. «Минии табан жэл — минии арга боломжо» гэhэн нэмэлтэ гаршагай анхан бии болоходо, нам мэтын хүн бодолгото болоhон лэ байха. Үнэхөөрөөшье, пенсидэ гаража байhан хүн, илангаяа үйлэдбэриин бэшэ хүдэлмэридэ ябагшад табан жэлэй жасада юу оруулха аргатайб гэжэ бодомжолхоор байгаа. Тиигээд наhанайнгаа хэмжээгээр пенсидэ гарабашье, энээхэн арбадахи табан жэлэй дүүрэтэр хүдэлхэ гэжэ шиидэгдээ hэн.

Би мүнөө 12 частай гэхэ гү, али долоон хоногтоо 12 хэшээл хэнэб. Нэн түрүүн хэшээлэйнгээ шанарые эрид hайжаруулха гэжэ оролдогдоо юм ааб даа. Энэ ушарта ямар нэгэн юрэ бусын онол арга бии болгожорхёо гэжэ ойлгоhоной хэрэггүй. Урда тээнь бии байhан онол аргаяа hайнаар хэрэглээд лэ, грамматикын ямар нэгэн дүримые гү, али уран зохёолой зүйлнүүдые үхибүүнэй сэдьхэлдэ хэтэ наhандань мартагдахагүйгөөр хадуулгаха зорилго табигдадаг. «Эрдэм шадабари олгодог ямаршье онол арга hайн юм», — гэжэ ородой мэдээжэ багша К. Д. Ушинский хэлэhэн ха юм.

Гадна хэшээл бүхэн хүмүүжүүлгын шанартай байха ёhотой. Илангаяа литературын хэшээлдэ энэ эрилтэ сэхэ хабаатай. Ямаршье уран зохёол хүмүүжүүлгын удхатай шанартай байдаг шуу даа. Жэшээнь, Жамсо Тумуновай «Нойрhоо hэриhэн талые» 9-дэхи класста үзэдэг. Буряад литературын түрүүшын тус роман соо урданай буряадуудай ёhо заншал тухай, Байгал шадарай нютагуудта граждан дайнай үедэ большевигүүдэй нүлөөн доро юрын малшан буряад хүнэй революционно мэдэрэлэй яажа хүгжэhэн тухай, ород, буряад арадуудай хани барисаан тухай уран hайханаар бэшээтэй. Тус романиие эдиршүүл имагтал уншаад дүүрэхэ бэшэ, харин Совет засагай мандахын түлөө ами наhаяа гамнангүй тэмсэhэн ахамад үетэнниие хүндэлхэ, тэдэнэй нангин дурасхаалые хүндэлхэ мэдэрэл досоонь бии болохо ёhотой.

Имагтал литературын хэшээл хүүгэдэй мэдэрэлые хүмүүжүүлхэ, харин грамматика хадаа хуурай хубхай предмет гэжэ зарим нүхэд ойлгодог. Тэрэ тиимэ бэшэ. Грамматикын хэшээлэй ашаар буряад хэлэнэйнгээ ондоо хэлэнүүдhээ дутуугүй хүгжэhые, баян байhыень харуулха аргатайбди. Үшөө тиихэдэ грамматикын хэшээлдэ хэрэглэгдэдэг жэшээнүүд бултадаа хүмүүжүүлхы удхатай байха зэргэтэй.

Наhатай боложо ябаhан ямаршье хүдэлмэрилэгшэ өөрынгөө халаанние бэлдэхэ тушаа hанаагаа зобохо ушарай ха юм. Би республиканска нэгэдэхи интернат hургуулида (урдань 18-дахи hургуули байгаа) 1951 онhоо хүдэлнэб. Тиихэдээ ото түрэлхи хэлэ, литератураяа заагааб. Заажа байhан предмедни хэнэй гарта орохоб гэжэ би үнинэй бодомжолдог болоо hэм. Мүнөө манай hургуулида Жамбалмаа Дондоковна Бальжирова гэжэ залуу багша ерэнхэй. Урда тээнь 8-дахи класста намда заалгаhан юм. Буряадай багшанарай институдай хэлэ, бэшэгэй факультет дүүргээд, манда ерээд хүдэлжэ байна. Хамаг мэдэхэ, шадаха юумэеэ дууhыень тэрээндээ дамжуулан үгэхэ гэжэ оролдодогби. Ж. Д. Бальжирова өөрөө бэрхэ басаган. Илангаяа буряад хэлэйнгээ грамматикые hайн мэдэдэг, эрхим шанартай хэшээлнүүдые үгэдэг.

Би 1952 онhоо эхилжэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай буряад хэлэ, бэшэгэй кафедратай нягта холбоотойгоор хүдэлдэгби. Юундэб гэхэдэ, жэл бүри студентнэрэй предпрактикые хүтэлбэрилдэг хүм. Тиимэhээ тэдээндэ туhалхын тула нилээн ехэ саг гарадаг юм.

Манай hургуулида буряад хэлэнэй кабинет муу бэшээр түхеэрэгдэнхэй. Тэндээ эдир бэшэгшэдэй, аман зохёол суглуулагшадай хэшээл хэдэгбди.

Юрэдөө, hуралсалай шэнэ түсэбэй ёhoop, буряад үхибүүдэй ород программаар hуража эхилhэн үе сагта буряад хэлэнэй, литературын хэшээлэй шанарые улам hайжаруулха шухала. Зүгөөр гансал хэшээлээрээ хизаарлабал, холо харайхагүйбди. Юуб гэхэдэ, неделидээ 3—4 часай хэшээл дээрэ ехэ юумэ хэжэ үрдихэгүй ха юмши.

Буряад хэлэнэйнгээ баялигые дүүрэнээр шудалха арга шабинартаа олгохын тула хэшээлhээ гадна буряад хэлээр ба литератураар классhаа гадуур хүдэлмэри заатагүй ябуулха хэрэгтэй болоно бшуу. Юундэ? Юундэб гэхэдэ, мүнөө сагта дунда hургуули дүүргэжэ гараhан залуу хүн ород хэлэ hайн мэдэхынгээ хажуугаар түрэлхи хэлэеэ эрхимээр шудалhан байха ёhотой. Тиихэдээл гүйсэд болбосоролтой гэжэ тоологдохо бшуу. Тиимэhээ буряад хэлээр классhаа гадуур хүдэлмэриин удха шанар сэгнэшэгүй гэжэ үшөө дахин дабтаха байнаб.

Би 1958 онhoo эхилжэ, буряад хэлэ, литературын учебнигүүдые зохёолгодо хабаададагби. 6-дахи класста үзэгдэхөөр буряад литератураар зохёоhон номни 1976 ондо гараад, стабильна болгогдонхой. Тэрэнээ дахин hэльбэжэ, 1978 ондо гарахаар тушаагаад байнаб. Мүн тэрэ учебнигтээ методическа заабари найруулаад тушаанхайб.

Багшанарта туhаламжа болгон, грамматикаар дидактическа материал бэлдээ хүм. 5-дахи класста хэрэглэгдэхэ зүйлнүүд 1974 ондо, 6-дахи классайхинь 1976 ондо гараа.

Тэрээнhээ гадна буряад хэлээр гү, али литератураар хэблэгдэхэеэ байhан учебнигүүдтэ рецензи бэшэлгэдэ намайе ходо хабаадуулдаг юм. Гансахан 1977 ондо зургаан учебнигтэ рецензи бэшээд байнаб. 4-дэхиhөө эхилээд, 10-дахи класс хүрэтэр шудалагдаха буряад хэлэ, литературын программаар тематическа түсэб табижа, хэблэлдэ тушаанхайб. Эдэ мэтын хүдэлмэри яhала ехэ саг эдидэг ааб даа. Теэд олоной хэрэгтэ туhатай байбалнь, гаргашалhан сагаа шаналхааршье бэшэ ааб даа.

Хэхэ түсэбшье ехэ даа. Бага, ехэшье hаань, хүдэлмэриингөө дүршэл согсолхо hанаан бии. Хэшээлнүүдэй жэшээтэ түсэбүүдые табижа, багшанарай hонорто дурадхаа hаа, хэн нэгэндэ туhатайшье байха аалам.

Совет багшанарай заншалта hайндэрөөр дашарамдуулан, республикынгаа багшанарые амаршалаад, ажалдань далай ехэ амжалта хүсэнэб!

Х. ДАМДИНОВА,
РСФСР-эй hургуулиин габьяата багша.

АГУУ ОКТЯБРИИН *хүндэлэлдэ*

ЕРЭХЭ ОНОЙ ТҮСЭБӨӨР

Арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ республика доторнай промышленна хэдэн предприяти ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаhан байгаа. Тэдэнэй тоодо Загарайн шубуунай фабрика оролсоно. «Бурятпромстрой» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй онhожоруулагдамал 174-дэхи нүүдэл колоннын барилгашад тус предприятиие бодхоодог юм. Агуухэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлэй бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсожо, тус колоннын барилгашад дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаhан байгаа. Коллективэй барилгашадай олонхинь хэлэhэн үгэеэ бодото хэрэгээрээ гэршэлэн харуулна.

Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаhан Михаил Алексеевич Ткачевой хүтэлбэрилдэг комплексно бригадын барилгашад коллектив соогоо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Шубуунай фабрикын барилгын эхилхэhээ хойшо эндэ хүдэлжэ байhан тус бригадын гэшүүд Октябриин ойн баярай жэлдэ ажалай ехэ амжалта туйлана.

Жэшээлбэл, нүхэр Ткачевой бригада байгша оной хоёрдохи кварталай түсэбтэ даабарние 152,7 процент дүүргээ hэн. Түрүү зэргэдэ ябаhан энэ бригадын коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбые болзорhоонь холо урид дүүргээд, мүнөө 1978 оной май hарын түсэбөөр ажаллажа байнхай. Түрүү бригадын гэшүүд туйлаhан энэ амжалтаяа Агуухэ Октябриин алдарта ойдо зорюулаад, ажалайнгаа эршые бүри шангадхана, хүдэлмэриингөө шанар hайжаруулхын түлөө тэмсэнэ.

Бригадын гэшүүд Н. Ф. Арефьев, П. Т. Петрушенко, Н. М. Арефьев гэгшэд ойн баярай жэлэй социалис мүрысөөндэ онсо шалгарна. Тэдэнэр үдэр бүриингөө даабарние хододоо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Тус фабрикын түрүүшын ээлжээн hаяын үдэрнүүдтэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Б. ВАНЧИКОВ.

СҮҮДХЭДЭ КИЛОГРАММ ШАХУУ

Мал шахан таргалуулдаг Зэдын совхоздо аяар хабар байхада тугалнуудые тобиржуулан түлжүүлхэ гүүртэ эмхидхэгдэжэ, дүршэлтэй үхэршэн Г. Вершининдэ 218 тугал харууhалагдахаар даалгагдаа бэлэй. Тиигэжэ малшан Г. Вершинин өөрынгөө туhалагшадтай хамта даажа абаhан тугалнуудаа зунай сагта hайнаар бэлшээжэ, шэгнүүрыень горитойгоор нэмээhэн байна. Тобшолбол, үнгэрhэн дүрбэн hарын туршада тугалнуудай шэгнүүрые түсэбэй ёhoop бүхыдөө 141 центнер нэмээхэ аад, 165 центнертэ хүргэжэ амжаа. Харин август hарада хараалагдаhан түсэбөө 15 центнерээр үлүүлhэн байна.

Мүнөө тус гүүртын үхэршэд тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые хоногой 940 граммаар нэмээжэ, даабаряа жэншэдгүй үлүүлэн дүүргэнэ.

В. СУКНЕВА,
Зэдын совхозой ахамад экономист.

БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой Турунтаевын hаалиин фермын бэрхэ hаалишадай нэгэн Анна Алексеевна Голубева Агуухэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойн урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаhан юм. Энэ жэлэй ноябриин 7 болотор даажа абаhан бүлэг үнеэдhээнь 353 центнер hү абаха гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1900 килограмм hү haaхаар түрүү hаалишан шидэhэн байгаа.

Абаhан энэ уялгаяа тэрэнэй амжалтатайгаар дүүргэhэнтэй дашарамдуулан, фермын малшад Анна Алексеевнае хани халуунаар амаршалба. Үнгэрhэн 8 hapa хадай туршада түрүү hаалишан үнеэн бүрhөө 2536 килограмм hү hаажа, абаhан социалис уялгаяа 131 центнерээр үлүүлэн дүүргэhэн байна. Ажалайнгаа энэ амжалтые түрүү hаалишан Агуухэ Октябриин 60 жэлэй алдарта ойн hайндэртэ зорюулна.

Иимэ үндэр амжалта хүнгэхэнөөр туйлагдаагүйнь мэдээжэ. Анна Алексеевна Голубева хори гаран жэлдэ hаалиин фермэдэ таhалгаряагүй хүдэлжэ, ажалай баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэ эрхим ажалайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй габьяата малшанай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан юм. Залуу үетэнние hурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ дүршэлтэй hаалишан эдэбхитэйгээр хандадаг.

Арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, энэ жэлэй дүүрэтэр үшөө 100 центнерhээ бага бэшэ hү абахаар А. А. Голубева шиндээд, эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэй hайнаар хүдэлжэ байна.

Манай корр.

ХОЛО ҮЛҮҮЛБЭ

Ойн hайндэрэй ойртохо бүри Улаан-Үдын авиазаводто социалис мүрысөөнэй эршэ шангадажа байна. Аха дүү совет социалис республиканuудта зорюулагдаhан габшагай ажалай 15 вахта дүүрэхэ дүтэлөө. Мүнөө эндэ 14-дэхи вахта ябажа байна. Мастернууд В. Ф. Саурчаковай, В. В. Ремкезичэй даадаг участогууд вахтын үедэ оло дахин шалгаран гараа.

«Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэhэн уряатайгаар ажалладаг мастерска эдэ участогуудай коллективүүд табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабарние Октябриин hайндэр болотор дүүргэхэ гэhэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана.

Заводой 60 түрүүшүүл хоёр жэлэй даабарние дүүргээд, табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабари дүүргэжэ эхилээ. Тэдэнэй жэшээгээр ажаллажа, даабаряа үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысэгшэд үгэдөө хүрэхэ байhанаа мэдүүлнэ.

Д. ЕРОФЕЕВ.

ТАРЯАЛАНГАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ТҮРГЭНӨӨР ДҮҮРГЭХЭ

△Хуряагдахаар тарянай 87 процентнь хадагдаа. △Ургаhан корнеплодуудай 21 процентнь хуряагдаа. △Малтагдахаар хартаабхын 80 процентнь суглуулагдаа. △Намарай паар хахалха түсэб 54 процент дүүргэгдээ.

1977 оной сентябриин 26-най мэдээгээр республикын колхоз, совхозуудта 345.491 гектарай **ороohото-бобово ургамалнууд** хадагдаад, тэрэнэй 316 мянга гаран гектарынь хуряагдажа абтаа. Бэшүүрэй, Загарайн аймагуудта хуряагдажа абтамаар тарян сүм хадагдаhан байна. Мүн Хяагтын, Кабанскын, Хурамхаанай, Баргажанай, Прибайкалиин аймагуудта энэ хүдэлмэри үглөө мүнөө дүүргэгдэхээр.

Таряагаа хадалгаар Яруунын, Түнхэнэй, Сэлэнгын аймагуудай ажахынууд гээгдэжэ ябана. Эдэнэр таряанайнгаа 63—78 процентыень хадаад байна.

Тэжээлэй корнеплодууд 2744 гектарhаа хуряагдажа абтахаар гэжэ хараалагдаhан байбал, тэрэнэй 563 гектарынь малтагдаа гэхэ гү, али 21 процентдэ хүргэгдөө. Түнхэнэй, Яруунын, Захааминай аймагууд корнеплодуудайнгаа 52—43 процентыень хуряажа абанхай. Зүгөөр Кабанскын, Зэдын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Хяагтын, Хориин аймагууд тэрэнээ малтажа захалаадүй.

Энэ жэлдэ таригдаhан **хартаабхын** 80 процентнь малтагдаа. Захааминай, Баунтын, Хэжэнгын аймагууд энэ хүдэлмэриингөө захадань гараа тооной. Мүн Кабанскын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Загарайн аймагууд энэ хүдэлмэреэ дүүргэхэ дүтэлөө. Тиигэбэшье Түнхэнэй, Бэшүүрэй, Зэдын, Хориин аймагуудта хартаабха малталга унжагайрhаар. Эдэ аймагуудта малтагдахаар хартаабхын миил 67—70 процентнь суглуулагдаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ **овощ** хуряагдажа байна. Түсэб 31 процент дүүргэгдээ. Овощ ехээр таридаг Улаан-Үдын, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын аймагууд ургасынгаа 30-40 процентыень хуряажа абанхай.

Колхоз, совхозуудта 115.771 гектарта **намарай паар** хахалагдажа, түсэб 54 процент дүүргэгдээ. Нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл, 3 процентээр ехэ хахалагдаа.

Намарай паар хахалалгаар Түнхэнэй, Кабанскын, Хяагтын аймагууд түрүүлжэ ябана. Түнхэнэй аймагай ажахынууд 9472 гектар намарай паар хахалжа, түсэбөө 92 процентдэ хүргэн, нёдондоной энэ үеынхиhөө 6 процентээр ехэ хахалаа. Кабанскын аймагай ажахынууд 20.541 гектар хахалжа, түсэбөө 74 процент дүүргээ, нёдондонойхиhоо 29 процент ехэ паар хахалhан байна.

Тиигэбэшье намарай паар хахалха хүдэлмэри Хэжэнгын, Сэлэнгын, Хурамхаанай, Яруунын, Зэдын аймагуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Эдэ аймагууд намарай паар хахалха түсэбэйнгөө гурбанай нэгэ хубииень лэ арайхан дүүргээд байна.

Намарай паар хахалха хүдэлмэридэ шадаа hаа олон тракторнуудые табижа, энэ хүдэлмэриие түргэнөөр дүүргэхэ зорилго табигдана.

СОВЕТ БАГШАНАРАЙ ҺАЙНДЭР

Багшанарай болон хүмүүжүүлэгшэдэй шэн габьяата ажалые үндэрөөр сэгнэдэггүй хүн манай орон дотор байхагүй. Мүнөө тэдэнэй зэргэнүүдтэ — 2 миллион 900 мянган хүнүүд тоологдоно. 45 миллион үлүүтэй эдир эрхэтэдые тэдэнэр эрдэм мэдэсын харгы замаар хүтэлдэг юм.

Шэнэ Конституци баталан абалгын, Агуухэ Октябриин 60 жэлэй ойн баярай жэлдэ совет hургуули бүгэдэ ниитын дунда hуралсалда оролгые гол түлэб дүүргэhэн байна. Манай үе сагта энэ hуралсал имагтал эрилтэ ба шухала хэрэг болонхой бэшэ, мүн бүгэдэ арадай социалис гүрэнэй социальна ба эрдэм-техникын саашанхи дэбжэлтын эрхэ нүхэсэлынь болонхой бшуу.

Багшанарай үдэртэ зорюулагдажа, сентябриин 30-да Москвада, ССР Союзай Ехэ театр соо болоhон баярай суглаан дээрэ энээн тухай хэлэгдэhэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин, КПСС-эй ЦК-гай ба КПСС-эй МГК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ hууба.

СССР-эй гэгээрэлэй министрэй нэгэдэхи орлогшо Ф. Г. Паначин элидхэл хэбэ.

Шэнэ хүниие — коммунис общество байгуулагшые хүмүүжүүлхэ, hурган бүридүүлхэ хэрэгтэ бухы хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ урма зоригоо үгэхэбди гэжэ баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ нэгэн hаналтайгаар баталан абаhан бэшэг соогоо найдуулhан байна.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

«РСФСР-эй ХАРА ХҮРЬҺЭГҮИ НЮТАГУУДЫЕ ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЬ БИИ БОЛГОХО ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтооно:

1. «РСФСР-эй хара хүрьhэгүй нютагуудые шэнэдхэн хубилгаhанай түлөө» медаль бии болгохо.
2. «РСФСР-эй хара хүрьhэгүй нютагуудые шэнэдхэн хубилгаhанай түлөө» медаль тухай гүримые баталха.
3. «РСФСР-эй хара хүрьhэгүй нютагуудые шэнэдхэн хубилгаhанай түлөө» медалиин дүрэ-зурагые баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1977 оной сентябриин 30.

«Космос-957» ниидхүүлэгдэбэ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-957» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1977 оной сентябриин 30-да Советскэ Союзhаа табигдан ниидхүүлэгдэбэ.

Замбуулинай дайдые шэнжэлгэ үргэлжэлүүлхын тулада хараалагдаhан научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдон табигданхай. Энэ аппаратурань гэмгүй hайнаар хүдэлнэ. Абтаhан мэдээсэлнүүдые залан жолоодолгын-тоолон тодорхойлолгын түб шэнжэлжэ байна.

(ТАСС).

Түрүү хонишодто алдар соло!

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН 60 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ республикымнай хонишодой 192 бригада эрхимлэжэ гараа. Эдэнэр зуун хонин бүриhөө, зуу, зуу гаран хурьга томо болгожо тушааhан жэшээтэй. Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон Анатолий Михайлович Акулов отарынгаа зуун хонин бүриhөө 133,8 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 3 килограмм 550 грамм нooho хайшалжа, республика дотороо эрхимлээ. Хоёрдохи hуури Борьёогой совхозой суута хонишон Дмитрий Яковлевич Свистунов эзэлбэ. Тэрэ зуун хонин бүриhөө 125 хурьга томо болгожо, хонин бүриhөө 4,6 килограмм нooho хайшалhан байна. Гурбадахи hуурида гараhан СССР-эй Верховно Соведэй депутат. Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой ахалагша хонишон Цыбикжап Аюшеевна Бадмаева зуун эхэ хонин бүриhөө 121.7 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 4,18 килограмм нooho абаа.

Республикын социалис мүрысөөндэ эрхимлэhэн хонишодой бригадануудай хүдэлмэриин дүнгүүд манай газетын мүнөөдэрэй номерой 2-дохи нюурта толилогдобо.

2220

ТҮРҮҮ ХОНИШОДТО АЛДАР СОЛО

1977 ОНДО РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ЗУУН ЭХЭ ХОНИН БҮРИҺӨӨ 100, ЗУУНҺАА ДЭЭШЭ ХУРЬГАДЫЕ ТҮЛЖҮҮЛҺЭН ХОНИШОДОЙ БРИГАДАНУУД

Ц. А. БАДМАЕВА. Хурамхаанай аймагай Гааргын совхоз.

Д. Я. СВИСТУНОВ. Зэдын аймагай Борьёогой совхоз

И. М. ЕВСЮКОВ. Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхоз.

Г. О. БАЗАРОВА, Зэдын аймагай Борьёогой совхоз.

Ц-Д. Ц. ДОРЖИЕВ, Яруунын аймагай «Коммунизм» колхоз.

А. М. ШАЛУЕВ, Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхоз.

	100 хонин бүриһөө түлжүүлһэн хурьгад	Хонин бүриһөө абтаһан нооһон (кг)
УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ		
«Заветы Ильича» совхоз		
Бандаев Данзан Чимитович	121	4,3
Аюшеев Банзаракца Михайлович	101	3,4
Балданов Лхамажап Убашеевич	100	4,1
Чимитов Пурбо Шагдарович	100	3,7
«Маяк» колхоз		
Соколов Емельян Минаевич	114	4,3
Максимов Георгий Викторович	110	3,4
Пыкин Николай Яковлевич	107	4,6
Грудинин Анатолий Борисович	102	4,3
Оронгын совхоз		
Алексеев Тимофей Табитханович	116,0	3,3
Ивалгын ОПХ		
Шарапов Лойдоп Жимбаевич	104,0	5,2
Убашеева Буда-Ханда Жамбаловна	100	4,6
Бадмаев Егнин Цыбикович	100	4,9
Гармажапов Бимба Линхобоевич	100	4,5
Хазнев Александр Дмитриевич	104	4,7
«Байкал» учхоз		
Нимбуев Цырендаша Цыбикович	100	4,9
Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз		
Минаев Павел Игнатьевич	101	4,5
Иванов Варфоломей Сергеевич	100	3,1
ЗАГАРАЙН АЙМАГ		
XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз		
Бадмаев Жамсо Жамсаранович	105	3,95
Эрхирэгэй совхоз		
Евсюков Иннокентий Михайлович	104	3,40
ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ		
Хэжэнгын совхоз		
Эжинов Бадма Цыренжапович	112,0	3,36
Будаев Цыбик-Доржо Бато-Цыренович	105	3,540
Бальчиндоржиев Пунсык Тышкеевич	102,3	3,39
Дармаев Данзан Базаржапович	102,0	3,03
Генинов Жалсан Эрдынеевич	101,0	3,10
Жалсараев Ширазгал Батуевич	100	3,0
Ямпилов Намсарай Банзатович	100	2,86
Намжилов Шоен Найданович	100	6,400
Загаһатын совхоз		
Дондоков Намжил-Доржо Цыренович	106,9	3,42
Шалуев Александр Махатович	105,5	3,810
Ханхашханова Октябрина Иннокентьевна	105,1	4,55
Дамшаева Лума Цыреновна	101,9	4,05
Хайдапов Базаржап Абидуевич	100	3,630
Шамсутдинова Анна Михайловна	100,4	3,70
«50 лет Октября» совхоз		
Батомункуева Дулма Гомбаловна	101,0	4,00
Дугарцыренов Дондок Дугарцыренович	110,2	3,10
Гынденов Гысык-бал Гынденович	100	3,20
«Первомайский» совхоз		
Магасумов Анвар Мусхарханович	100,4	2,80
Жанаев Цырен-Доржи Доржиевич	103,3	3,110
Худанай совхоз		
Цыренжапов Намжил Дагбадоржиевич	100	3,50
Хандуева Цыпилма Хандуевна	100	4,100
Чисаанын совхоз		
Гурдармаев Цырен-Дондок Дондокович	102,4	2,808
Усольцев Михаил Иванович	101,3	3,101
ЗЭДЫН АЙМАГ		
Ленинэй нэр. колхоз		
Семенов Дондок Бизьяевич	102,6	3,5
Югов Иван Васильевич	102,3	3,1
XX партсъездын нэрэмжэтэ к-з.		
Побоков Геннадий Миронович	100	3,2
Доржи Банзаровай нэр к.з.		
Ринчинов Радна-Ханда	100	2,9
Будаев Доржи Бадмаевич	101	3,6
Доржиев Василий Дампилович	100	3,1
«Коммунизм» колхоз		
Иванов Лосол Дамдинович	100	3,1
Бальжиев Содном Найданович	112	3,7
Цыремпилова Гомбо-Сурун Гончиковна	102,2	3,3
Батуев Даба-Самбу Раднаевич	101	3,0
«Мир» колхоз		
Улзутуев Георгий Лубсанович	100	2,6
Шестаков Михаил Афанасьевич	100	2,0
«Заречный» совхоз		
Эрдынеев Жаргал Лубсанович	102	3,0
Григорьев Семен Григорьевич	100	3,5
Бурлаков Константин Владимирович	100,0	3,7
«Октябрьский» совхоз		
Галсанов Пурбо Осорович	101,1	3,3
Базаров Цырен-Доржо Лодоевич	102,5	3,5
Оёорой совхоз		
Галсанов Бато-Мунко Цыбиктарович	100,0	3,4
Борьёогой совхоз		
Донеев Дарма Гармаевич	102,1	3,4
Лыгденов Цыбан Ванчикович	102,7	3,5
Гомбожапов Балдан-Нима Гомбожапович	102,3	4,4
Рабдаев Гасурун Лубсанович	115,7	4,9
Шишмарев Глеб Георгиевич	115,2	5,1
Вампилова Надежда Тогочеевна	109,5	3,9
Тютькин Степан Иванович	102,4	2,9
Свистунов Дмитрий Яковлевич	125	4,6
Базарова Галина Очировна	108,3	3,4
Жигдоржиев Жанга Арьяевич	103	4,4
Балсанов Содном Семпилович	111,9	4,2
Эрдынеев Даши Ешиевич	108,6	4,3
Цынгунова Долгор Доржиевна	114,4	3,3
Галсанов Валерий Бато-Мункуевич	100,9	2,8
ХЯАГТЫН АЙМАГ		
Ранжуровай нэр. колхоз		
Жаркой Леонид Георгиевич	100	3,8
Хүдэриин совхоз		
Серебренников Константин Михайлович	101,9	2,5
Хяагтын совхоз		
Намжилов Николай Санжиевич	100	4,14
Жамбалова Евдокия Раднажаповна	103,5	4,1
«Пограничный» совхоз		
Банзаракцаева Намжил Бадмаевна	100	3,35
Алтайн совхоз		
Цыренжапов Цыремпил Жадамбаевич	100	3,39
ТҮНХЭНэй АЙМАГ		
Ленинэй нэр. колхоз		
Мархуев Бадма Доржиевич	100	4,880
Шойбонов Геннадий Гатыпович	100	3,430
Шойбонов Будажап Бадмаевич	100	3,380
«Восточные Саяны» колхоз		
Леонтьев Дмитрий Пурбоевич	101,4	3,600
Туранай совхоз		
Халхаев Иван Сандыкович	100	2,924
Даридаева Сымжит Арапсаловна	101,7	3,331
Урмакова Балсан-Дулма Цырендоржиевна	100	3,416
Ленинэй нэр. колхоз		
Ябжанов Галсан Хандаевич	100	3,492
СЭЛЭНГЫН АЙМАГ		
Карл Марксын нэр. колхоз		
Банзаракцаева Бутыд Гармажаповна	113,0	3,940
Будожапов Дамба Тунжинович	100	3,500
Цыбикдоржиев Арья Нагмитович	106,2	3,910
Химнын совхоз		
Раднажапов Радна Самбуевич	100	3,570
Шойненова Цырма Раднаевна	100	3,400
Чагдуров Леонид Лубсанович	100	3,57
Григорьев Константин Михайлович	100	3,70
Дамбаев Нима Тубчинович	105,1	3,50
Бадмаева Анна Лубсандоржиевна	100	3,50
Сэлэнгын совхоз		
Мункуев Бальжинима Дашиевич	100	3,9
Чойжамсуев Василий Дамбаевич	101,0	2,970
Жапов Булат Дашиевич	100	3,400
Очиртаров Ширнин Будаевич	100	3,710
Дамбаев Владимир Чойдоржиевич	102,8	3,09
Акулов Анатолий Михайлович	133,8	3,55
Романова Валентина Гончиковна	116,0	3,520
XX партсъездын нэр. колхоз		
Нохошкуев Лхамажап Пурбуевич	102	3,670
Санжиев Жамбал Биликтуевич	108	3,670
Иртегов Ким Николаевич	106	3,360
Сампилов Доржо Цырендашиевич	102	3,44
Будаева Дулмажап Доржитаровна	112	4,860
Зайнулин Фаат Мухаметфатыкович	100	3,580
Тельманэй нэр. совхоз		
Дондоков Бадма Доржиевич	100,0	3,200
Цоктоева Евгения Цыренжаповна	100	3,43
Ленинэй нэр. колхоз		
Бальчинов Баир Раднаевич	100,0	3,70
Кировэй нэр. совхоз		
Гомбоев Федор Шагжиевич	100	3,2
ЯРУУНЫН АЙМАГ		
«Коммунизм» колхоз		
Цыбенова Дулма Чимитовна	105,3	3,720
Сульжимов Дугар-Цырен Санжиевич	100	2,717
Доржиев Цыден-Дамба Цыбикович	108,0	3,514
Яруунын совхоз		
Базаров Чимит Балаганович	109,8	3,460
Шкедов Леонид Константинович	102,8	3,530
Гармаев Цыдып Ринчинович	100	3,400
«Победа» колхоз		
Бадмаев Цыбикжап Базарович	109,4	3,977
Тулдуунай совхоз		
Шойжолов Бато-Мунко Бадмаевич	100	3,300
Иисэнгын совхоз		
Сультимов Осор Дагбаевич	100	3,07
Аюшеев Даши-Нима Зориктуевич	100	3,495
Тарбаева Цырен-Дыжит Мерхиновна	100,4	3,116
«Дружба» колхоз		
Ринчинов Балдан-Дамба Эрдынеевич	100	3,100
БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГ		
«Дружба» колхоз		
Санжалова Норжима Задеевна	100	3,3
Калининай нэр. к-з		
Перловский Андрей Сергеевич	102,2	2,9
«Ново-Сретинский» совхоз		
Савельев Николай Ионович	100	2,0
Цыбиков Пурбо Самбуевич	100	3,2
«Победа» колхоз		
Никипелов Владимир Евгеевич	100	5,2
АХЫН АЙМАГ		
«Коммунизм» колхоз		
Гармаев Аюр Шоёнович	100	4,0
ХОРИИН АЙМАГ		
«Георгиевский» колхоз		
Бузина Матрена Александровна	100	3,3
Гатапова Бальжит Доржиевна	105	3,630
Будажапов Аюржана Цыденжапович	100	3,800
Анаагай совхоз		
Дондоков Бадмажап Доржиевич	100	3,30
Доржиева Галина Дубшановна	108	3,800
Ширапов Цырениндоржо Доржиевич	100	3,640
Чимитов Цырен-Доржо Жамбалович	100	3,110
Дамбаев Цырен Ванзарович	100	3,03
Папкин Иван Иванович	105	2,860
Үдын совхоз		
Бимбаев Георгий Мархаевич	100	3,540
Мишенин Иван Иванович	100	3,310
Хүрбын совхоз		
Нинтоева Дарижап Банзаровна	101	3,160
Нурмахметов Резван Нургалович	100	3,400
Хасууртын совхоз		
Казазаев Сергей Сазанович	100	3,90
Хориин совхоз		
Танганов Карп Манхаевич	112,8	3,80
Гончиков Бато-Далай Цыденович	110	3,100
Жамбалова Цырма Сультимовна	100	3,578
ЗАХААМИНАЙ АЙМАГ		
Хамниин совхоз		
Лыгденов Ринчин-Дондок Бадмаевич	100	2,80
Базаров Георгий Галданович	110	3,5
Галданов Цырен-Дондок Хандуевич	102	3,270
Харацайн совхоз		
Бадмаев Цыремпил Дабасанович	100	2,920
Дүтэлүүрэй совхоз		
Гонгоров Бато-Очир Дугарович	101,4	3,120
Дамбаев Валерий Очирович	100	2,820
Харацайн совхоз		
Намсараев Пурбо Жамсаранович	103,0	3,380
МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГ		
«Забайкалец» совхоз		
Шадрин Максим Игнатьевич	120	3,800
Калашников Прокопий Алемпиевич	108	3,30
Калашников Алексей Ануфриевич	102,6	4,1
Степанов Сергей Кузьмич	110,5	4,1
«Родина» колхоз		
Иванов Михаил Петрович	105,5	4,10
«Одон» совхоз		
Дамдинов Дмитрий Дашиевич	101	3,26
Эрдынеев Ринчин Эрдынеевич	102	2,630
Санжиев Ешн Санжиевич	100	3,3
Дашабылова Дашима Дондоковна	100	2,1
Доржиев Цырен-Даша Доржиевич	100	3,520
Цырендоржиев Вл. Цыренжапович	100	3,200
ХУРАМХААНАЙ АЙМАГ		
Гааргын совхоз		
Бадмаева Цыбикжап Аюшеевна	121,7	4,18
Тыхеева Согто Энхеевна	100	2,840
Шарланов Даба Цыренович	100	3,3
Цыренов Бимба Бадмаевич	100	2,8
Дэрээнэй совхоз		
Ухинова Татьяна Хамаровна	100	2,610
Нимаева Санжидма Цыдыповна	100	2,830
Аргатын совхоз		
Тарасов Сергей Дмитриевич	100	3,300
Хурамхаанай совхоз		
Бужиев Бато Очирович	100	2,780
Молонова Розалия Молоновна	107,1	2,810
Будаева Санжидма Тулугуевна	105,2	2,460
Турлакова Ханда Будаевна	100	2,750
Банаева Светлана Нимаевна	104	2,720
БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ		
Карл Марксын нэр. к-з		
Сангадиева Ольга Энхеевна	108,9	4,298
Нурбаева Софья Булгаевна	100,0	3,516
Дашиева Цыбик Обоновна	100,0	3,607
Зуртуев Буда Эрдынеевич	100,0	3,275
Лубсанов Владимир Маланович	105,4	4,457
Цыденов Хобисхал Ламуевич	100	4,412
Содбоева Розалия Бубеевна	100	4,104
Бадмаева Евдокия Малатхановна	100	4,702
Сундуев Дашинима Буодиевич	104,1	6,663
Гатапов Чимит-Цырен Шалхаевич	100	2,451
Баргажанай совхоз		
Запалаев Николай Базарович	100	3,270
Бодоной совхоз		
Субботин Владимир Михайлович	102,8	3,600
Степанов Иван Иннокентьевич	100,9	3,120
Аюшеев Ширип Аюшеевич	100,3	3,280

Ж. Б. САНЖИЕВ, Сэлэнгын аймагай партсъездын нэрэмж колхоз.

Г. Д. ДОРЖИЕВА, Хориин аймагай Ан совхоз.

Ц. Д. БАДМАЕ Захааминай аймагай рацайн совхоз.

С. Э. ТЫХЕЕ Хурамхаанай Гааргын совхоз.

БЭРХЭШЭЭЛНҮҮД ДАБАГДАХА

Хонин ажал хадаа манай колхозой эгээн ехэ олзо оруулдаг һалбари болоно. Тиимэһээ хони үсхэбэрилгэдөө ехэ анхарал хандуулагдана гээшэ. Илангаяа хонишоднай оролдосотой бэрхээр ажалладаг.

Зүгөөр хонин ажалые хүгжөөхэ талаар урда жэлнүүдтэ нилээд бэрхэшээлнүүд тохёолдодог байгаа. Үбһэ тэжээлээр дутамаг үбэлжэдэг дээрэһээ хониднай туража ондо ородог, хурьгад гарзалдаг һэн.

Харин һүүлэй жэлнүүдтэ ниитынгээ малые элбэг тэжээлээр хангаха тушаа манай колхоздо бага бэшэ хүдэлмэри ябуулагдана. Сабшалан үтэгжүүлэгдэдэг, уһалагдадаг боложо байнхай. Эдэ бүгэдын ашаар 1976 оной зун-намар үбһэ тэжээл, орооһо тараа элбэгээр бэлэдхэгдэжэ абтаһан, малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэһэн байнабди. Колхозоймнай хонин һүрэгүүдшье һайнаар ондо ороо һэн.

Тингэжэ урда жэлнүүдтэй сасуулхада хонишоднай жэлээ үлэмжэ һайн дүнгүүдтэйгээр түгэсхөө. Энэ жэлдэ колхоздомнай нёдондонойхиһоо 1837 хурьган олоор абтаа. Мүн нооһон ехээр хайшалагдаа. 1976 ондо хонин бүриһөө 2,6 килограмм нооһо хайшалһан һаа, энэ жэлдэ 3,1 килограммда хүргөөбди. Эдэ зарим дүнгүүд хадаа манай ажахын хонишодой хамтын амжалта болоно.

Теэд энэмнай хонишон бүхэнэй оролдосото ажалаар түйлагдаа гээшэ ааб даа. Тиимэ туладань минии даадаг отарын хонишодшье шадал зэргээрээ ажаллажа, өөһэдынгөө зүйһөө горитой хубитаяа оруулһан байна.

Агууехэ Октябриин 60 жэлэй алдарта ойн баярай 1977 ондо ажалай һайн дүнгүүдые түйлахын түлөө бидэнэр бүхы хүсөөрөө оролдожо гараабди. Зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьган абтажа, тус бүринь 26 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдаа. Гадна хонин бүриһөө 3 килограмм 900 грамм нооһо хайшалжа, түсэбөө 101 процент дүүргээбди, аймагайнгаа хонишодой мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараабди. Мүн Д. Дашинимаев болон бусадай отарын хонишод эрхим дүнгүүдые түйланхай.

Би бүлөөрөө долоодохи жэлээ хонишоноор хүдэлжэ байнаб. Энээнһээ урда адуушан байһанби. «Мал харууһанайл хүсөөр» гэжэ һайса мэдэхэ хадаа ажалнай түрүүшын үдэрһөө урагшатайгаар ябаа. Малайнгаа байра һайнаар түхеэрхэ, дулаалхын тулада тон ехэ ажал хэһэн байнабди. Зундаа бороо хура таһалдажа, ногоон муутаар ургадаг дээрэһээ хонидые таргалуулхань бэрхэтэй юм. Иимэ үшарта һүрэгөө яажа һайнаар садхааха арга хургаяа бэдэрхэш. Минии һамган Цэрэн-Дулма Цыреновна эхэ хонидые харууһалхадаа, нарай хурьгадые түлжүүлхэдээ угаа шадабаритай болонхой. Һургууляа дүүргээд, колхоздоо үлэһэн Дэмид басагамнай биденэртээ хүдэлнэ. Тэрэ дүрбэн жэлэй саада тээ тусхай курса дүүргээ.

Мүнөө отарынгаа хонидые искусственна аргаар үрэжүүлнэ. Нёдондонойхидоо адли хонидой үрэжүүлгэ байгша ондо һайнаар үнгэргэгдөө.

Мүнөө манай отарынхид намартаа хонидоо таргалуулха гэһэн гол зорилготойгоор хүдэлжэ байна. Һаяхнаг Маарагтын нуур шадархи зуһалангһаа Хойто Хорёо гэжэ үбэлжөөндөө зөөжэ ерэнхэйбди. Хониднай тараанай узуурта адуулагдажа эхилээ. Хонидые таргалуулха энэ таарамжатай сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ байнабди. Зарим һулашаг тамиртай хонид эртээнһээ тордигдохо, мүн хүйтэнэй саг ойртожо байһан тула малайнгаа байра дулаалжа, хашаа хорёогоо заһабарилнабди.

Жэл бүри үбэлжөөн шадарайнгаа сабшалангай ногоое өөһэдынгөө хүсөөр хуряажа абадаг заншалтайбди.

Республикынгаа суута солото хонишодой жэшээгээр ажаллажа, тэдэнэрэй уряа бэшэгтэ бодото ажалаараа харюусахабди. Нэн түрүүн хонидоо тарганаар үбэлжэлгэдэ оруулха, байрыень дулаалха, үбһэ тэжээлыень зөөхэ гэхэ мэтэ харюусалгата ажалаа хэнэбди. Манай отарын хонишод 1978 ондо энэ жэлэйхиһээ үсөөн бэшэ хурьгадые абаха, нооһо ехээр хайшалха, һүрэгөө бүтэн бүрин ондо оруулха гэһэн уялга абанхай. Энэ ехэ зорилгоё бэелүүлхын тулада улам оролдосотойгоор хүдэлхэ бологдоно. Ган гасуурай ушаруулһан бэрхэшээлнүүдые дабан гарахабди.

Ц. БАДМАЕВ
Яруунын аймагай «Победа» колхозой ахалагша хонишон.

ШАДАБАРИ, ХЭШЭЭЛ ХЭРЭГТЭЙ

Ойн баярай жэлдэ зуун хонин бүриһөө 133,8 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 3,55 килограмм нооһо хайшалжа, республика дотороо эрхимлэһэн Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон А. И. АКУЛОВАЙ хөөрөөнһөө:

Агууехэ Октябриин алдарта 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоходоо, отарынгаа зуун хонин бүриһөө 130 хурьга түлжүүлхэ гэһэн уялга абаа һэм. Мүнөө тэрэ уялгаяа үлүүлэн дүүргээбди. Нооһошье абаха даабари үлүүлэгдээ.

Иимэ амжалта ганса энэ жэлдэ түйлагдаа бэшэ. Һүүлэй арбаад жэлдэ зуутанай зэргэдэ ябагдана. Юһэдэхи табан жэлэй дүнгөөр манай отарын зуун хонин бүриһөө жэлдэ дунда зэргээр 124 хурьган томо болгогдоһон юм. Нёдондо, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ зуун хонин бүриһөө 135,8 хурьган түлжүүлэгдэжэ, хонин бүриһөө 3,83 килограмм нооһон хайшалагдаһан байгаа. Хурьгад жэл бүри 23—26 килограммтайгаар тушаагдадаг.

Яагаад, ямар аргаар иимэ олон хурьга абана гээшэбта гэжэ хүнүүд һонирходог. Манай хүдэлмэридэ юун тиимэ нюуса байхаб даа. Бүхы юумэеэ саг соонь хэжэ, залхуурангүй ажаллахал хэрэгтэй гээшэ гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб.

Эгээн түрүүн эхэ хонидоо жэлэй дүрбэн сагта тобир тарган байлгаха гэжэ оролдогшоб. Энэмнай тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Үбэл зунгүй бэлшээриин һайниие бэдэржэ адуулдаг, үбэлдөө хээли ехэтэй болоод байхадань, хурьгалһан хойнонь шэмэтэ һайн тэжээлээр таһалдаангүй эдеэлүүлдэг, уһаар дутаадаггүй гээшэбди.

Хонидоо февралиин хоердохи хахадһаа мартын тэн болотор хурьгалуулжа дүүргэнэбди. Иимэ бөлзорто гараһан хурьгад хүйтэ абадаггүй, эхир хурьгад олон байдаг. Юуб гэхэдэ, намартаа хонид һайса таргалаад байхадаа жэгдэ һайнаар ототой боложо, богони бөлзорто үрэжүүлэгдэнэ ха юм.

Жэлэй дүрбэн
эрьюулг
Эмээл дээрэ
үнгэргэдэг,
Сагаан бүмбэр
хурьгадаа
Сахин харан
тэнжээдэг
Ажалша суутай х
Алдар солые маг
Дүрбэн сагай
эрьюулгые
Дүрөө дээрэ
үнгэргэдэг,
Үглөөнэй улаан
нарые
Үргэн таладаа
угтадаг
Ажалша суутай х
Алдар солые маг

Мүнөөдэр—багшанарай үдэр

НЭГЭ БҮЛЭ СОО

унтын аймагай түб рин — Багдаринда ор- интернат һургуули болгогдоһоор хори га- жэл боложо байна. Энэ саа соо малшадай, ан- шадай болон орошодой эд олон үхибүүдые ика, ажабайдалай үр- харгыда гаргаһан байна. үнөө тус һургуулида үхибүүд һурана. Тэдэ- зуутаадынь — оротон орошодой болон ан- шадай үхибүүд. Бүхы шад гүрэнэй дүүрэн мжэ дээрэ һурадаг. тын аймагай хүбшэ тай- гуур эхэ, эсэгэнь хү- ябахадаа, үхибүү- хуби заяанай түлөө гаа зободоггүй. Юун- гэхэдэ, тэдээн тушаань түрэ оролдоно, багша- хүмүүжүүлэгшэд ду- анхаралаар хүреэлнэ

ленинградта, Эрхүүдэ, дэ, Улаан-Үдэдэ дээдэ уули дүүргэһэн мэргэ- тус һургуулида баг- Тэдэнэй дунда Бу- ай АССР-эй һургуу- габьяата багша Д. П. юва, арадай гэгээрэ- отличник В. С. Копылов, тэй багшанар болон үүлэгшэд Е. П. Ве- шкова, Е. Ц. Намжило- В. Ф. Буркаева, Н. И. ова, Ф. И. Штукарева бусад оролсоно.

ургуулиин коллектив бү- нийтын дунда һуралсал- гүйсэд ороод, һурагшадай ном ойлгохо ябадалай шанарые эрид һайжаруулха гэжэ тэмсэжэ байнхай. Энэ хадаа горитойхоншье, хүнгэн бэшэ зорилго гээшэ. Багшанарай зохёохы үүсхэл гаргаагүй һаа, һургуулиин материальна үндэһэ һуурие бэхижүүлээтүй һаа, тэрэ зорилгые бэелүүлхэнь бэрхэтэй бшуу.

Мүнөө үедэ Багдаринай интернат һургуулида бүхы предмедээр һуралсалай кабинет гүйсэд түхеэрэгдэнхэй. Илангаяа физикын болон химиин кабинет ехэ һайн байна. Физикын багша В. С. Копылов, химиин багша Е. П. Ведерникова гэгшэд кабинет түхеэрхэ хэрэгтэ бүхы үүсхэл шадабарияа гаргаа гэжэ тухайлхаар.

Шабинартаа һонирхол түрүүлхэ гэжэ багшанар ехэ оролдоно. Тэрэ һургуулида 29 кружок хүдэлдэг. Техническэ уран шадабариин, интернациональна хани барисаанай, «уран гарнууд» гэһэн кружок болон спортивна секцинүүд һурагшадай дунда хүндэтэйгөөр һанагдадаг.

Хизаар ороноо шэнжэлгын музей үхибүүдэй оролдолгоор бии болонхой. Нютагай байгаалиин булан, хуушанай хүбсаһан, ажаһуудалай хэрэгсэлнүүд, оротонуудай бугын арһаар оёһон элдэб зүйлнүүд, байгаалиин материал гэхэ мэтые музейдэ ороод хаража болохо. Хэзээ аяншалгада гарахадаа олоһон элдэб һонин зүйлнүүдые үхибүүд музейдээ асаржа тушаадаг.

Багдаринай интернат һургуулида һурагшадта ерээдүйнь мэргэжэл шэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг. Тиигэжэ хүбүүд һургуулияа дүүргэжэ гарахадаа, механизаторай мэргэжэл олгоһон үнэмшэлгэ абадаг юм. Харин басагад оёдолой хэрэг шудална, эдеэ хоол бэлдэхэ шадабарида һурана. Баунтын аймагай ажахын элдэб һалбариин түлөөлэгшэд, мэргэжэлтэд һургуулида айлшад боложо ерэдэг, үхибүүдтэй уулзажа, өөрынгөө ажал тухай хөөрэдэг юм. Жэшээнь, 1976—1977 онуудай һуралсалай жэлдэ малшад, геологууд, алта малтагшад һургуулида ерэһэн байна. Һургуули дүүргэжэ гарагшад өөр өөрынгөө түрэл ажахыда хүдэлхэеэ үлэдэг заншалтай. Жэшээнь, 1977 ондо тус һургуули дүүргэһэн 30 хүбүүд, басагад хүдөө ажахыда хүдэлхэеэ үлөө.

Багдаринай интернат һургуулида ород, буряад, оротон болон бусад яһатанай үхибүүд һурадаг. Эбтэй эстэй нэгэ бүлэдэ хүмүүжэжэ байһан һурагшад ёһотой интернациональна мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлэгдэнэ. Тэдэнэр — ерээдүйн ангуушад, малшад, орошод болон ажахын ондоошье һалбариин мэргэжэлтэд болохо зон.

Т. БОРИСОВА.

АЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭДЭ—АНХАРАЛ

Республикын ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй шэнэ Конституциин проекттэй тон анхаралтайгаар танилсажа, бүхы совет арадтаяа хамта үнэн зүрхэнһөө һайшаан дэмжэһэн байна. Үндэһэн хуулиин проектые зүбшэн хэлсэхэ талаар ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын бүхы предприятинуудта олоной хабаадалгатай митинг, суглаанууд болоо һэн. Үнэхөөрөөшье, шэнэ Конституциин проект арад зоной ажабайдал улам һайжаруулха зорилготойгоор зохёогдоо ха юм. Тиимэһээ энэ проект бидэнэртэ, ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг һалбариин хүдэлмэрилэгшэдтэ сэхэ хабаатай гээшэ. Юуб гэхэдэ, манай ажал хүдэлмэриһөө нилээд ехэ юумэн дулдыдана ха юм.

Үндэһэн хуулиин проект соо манай республикада хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа энэ һалбарида ехэхэн анхарал хандуулагдана. Энэншье гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, энэ һалбари арадай ажахын гол шухала һалбаринуудай нэгэн боложо байна бшуу. Мүнөө байгаа Конституциин баталагдан абтаһанһаа хойшо үнгэрһэн 40 жэлэй туршада манай арад гайхамшаг ехэ алхам урагшаа хээ, тэрээнтэй хамта энэ һалбари урган хүгжөө. Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэнүүдые сэхэ хангаха зорилгоор арадай ажахын хэдэн һалбари байгуулагдаа. Тэдэнэй дунда ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг албан шухала һуури эзэлнэ.

Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ республика дотор үсөөхэн, түхеэрэлгээр ядуухан мастерскойнуудта хубсаһа, гутал заһабарилгын ба оёдолой хүдэлмэри хэгдэдэг һэн. Бүхы хүдэлмэринь гараар хэгдэдэг байгаа. Харин мүнөө тэдэнэй орондо томо һаруул байшангууд бодхоогдоо. Бүхы шахуу хүдэлмэринь оньһожоруулагдаа. Республикын ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын мэдэлэй олон тоото предприятинууд энэ һалбариин үнгэрһэн үе саг соо ямараар хүгжэһые эли тодоор харуулна.

Мүнөө республика дотор ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын 528 предприяти, комбинат, ателье, мастерской, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшан, захил абадаг пункт тоологдоно. Тэдэнэй 375-ниинь хүдөө нютагуудта оршоно. Жэлһээ жэлдэ тэдэнэй тоо олошорно. Парти, правительствын арадай ажахын энэ һалбарида тон шухала анхарал хандуулжа байһые нэгэ иимэ жэшээ гэршэлнэ. Гансал үнгэрэгшэ табан жэл соо республика дотор энэ һалбариин хүгжэлтэдэ 6 миллион түхэриг мүнгэн һомологдоо һэн. Хубсаһа химическэ аргаар сэбэрлэдэг фабрика болон ательенүүд 6 аймагта баригдаа. Шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдээр зэбсэгжүүлэгдэһэн ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг байшангууд республикын 16 аймагта бодхоогдоһон байна. Гансал Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудалай байшан, оёдолой 3 мастерской, химическэ аргаар сэбэрлэлгын ба шэрдэлгын фабрика болон захил абадаг пунктнууд табан жэлэй туршада ашаглалгада үгтөө.

Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерство ажалшадай захилнуудые богони болзор соо, һайн шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ шухала анхарал хандуулжа байдаг. Үйлэдбэриин технологи улам нарижуулагдана, шэнэ оньһон техникэ үйлэдбэридэ олоор нэбтэрүүлэгдэнэ, ажалшадай захил дүүргэлгын хүдэлмэринүүд улам үргэдэнэ. Жэшээнь, үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада республикын предприятинууд 90 гаран элдэб янзын хангалта дүүргэдэг болоо. Тэрэнэй тоодо үнгэтэ телевизор заһабарилга, ангай арһа элдэлгэ ба шэрдэлгэ, парик хэхэ гэхэ мэтэ болоно.

Мүн лэ ажалшадһаа, абтаһан захилнуудай шанар һайжаруулгада хэрэглэмжэ хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ хэрэг онсо удха шанартай гэжэ тэмдэглэмээр. Тиимэһээ министерствын мэдэлэй предприятинуудта мэргэжэл шадабари дээшэлүүлгын һуралсал эмхидхэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар «дээдэ классай мастер» ба «нэгэдэхи классай мастер» гэһэн нэрэ зэргэтэй хүдэлмэрилэгшэд жэл бүри олошорно. Жэшээнь, үнгэрэгшэ оной туршада 19 хүндэ «нэгэдэхи классай мастер» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо. Энэ оной 8 һара соо 17 хүндэ мүн лэ иимэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Мүнөө республикын предприятинуудта дээдэ мэргэжэлтэй 8 мастер, нэгэдэхи классай 94 мастер хүдэлнэ.

Манай гүрэнэй тон шухала түйлалтануудай нэгэн гэхэдэ, оронойемнай бүхы арадуудта, эхэнэрнүүдтэ ба эрэшүүлдэ адли тэгшэ эрхэ үгтэнэ гээшэ. Энээн тушаа СССР-эй шэнэ Конституциин проект соошье хэлэгдэнэ. Манай министерствын мэдэлэй предприятинуудта элдэб олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд эбтэй эетэйгээр ажаллана. Тэндэ хүдэлдэг 6550 хүнэй 4320-ниинь эхэнэрнүүд гээшэ. Тэдэнэй ажалай ба амаралтын эрхэ байдал һайжаруулхын тула ехэхэн оролдолго гаргагдадаг. Олохон эхэнэрнүүд «коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Олохон эхэнэр хүтэлбэрилхы тушаалнуудые эзэлжэ, нүхэдэйнгөө ажал шадамар бэрхээр ударидана. Бүхы эхэнэрнүүд мэргэжэл шадабарияа, соёл болбосоролоо дээшэлүүлхэ дүүрэн арга боломжотой.

ТАНИИЕ *ямараар* ХАНГАНАБ

«Захилай шанар һайжаруулха ба ажалшадые хангалгын культура дээшэлүүлхэ талаар РСФСР-эй Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг министерствын хүдэлмэри тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай байгша оной январь һарада абтаһан тогтоол ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэридэ партиин ямар ехэ анхарал хандуулжа байһые үшөө дахин гэршэлнэ. Энэ тогтоол манай министерствын хүдэлмэрилэгшэдтэ бодото заабари болонхой. Министерствын предприятинуудай ажалшадай үргэн ехэ эрилтэнүүдые һайнаар, гүйсэд дүүрэн хангаха арга боломжонуудые бэдэрэлгэ, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлгэ гол зорилго гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойн һайндэр бүри ойртоно. Хүн түрэлтэнэй энэ толотомо һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын, ажал хүдэлмэреэ нарижуулан һайжаруулхын тула ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн оролдолго гаргана.

Г. НИКОЛАЕВ,
Республикын ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министрэй орлогшо.

АГНУУРИИН ГУРИМ НАРИНААР САХИХА

Республика дотор агнууриин ажахые эрхилхэ хүдэлмэриин зарим тэды һайжарбашье һаа, агнууриин ажахын нютагай зургаанууд агнуури хэхэ, агнууриин ажахые эрхилхэ гуримые эбдэдэг ябадалтай тэмсэлээ һүүлэй жэлнүүдтэ һулааруулаа гэжэ Республикын министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Госпромхозууд, коопзверопромхозуудай харьяата газар дээрэ, ангуушад ба загаһашадай республиканска бүлтэмдэ хабаатай ажахынуудта ан гүрөөһэ, загаһа, шубуудые хамгаалха хүдэлмэри илангаяа муугаар эмхидхэгдэнхэй. Түнхэнэй, Ахын, Сэлэнгын болон бусад аймагуудай Соведэй гүйсэдкомууд ан амитадые хамгаалха хэрэгтэ хангалтагүйгөөр хандана.

Ой модоной ажахын, республикын дотоодын хэрэгүүдэй министерствэнүүд, Буркоопсоюзай правлени, республикын ангуушад ба загаһашадай бүлгэм ан гүрөөһэ нюусаар агнаха ябадалтай муугаар тэмсэнэ. 1976—1977 онуудай туршада хулгайгаар агнуури хэһэнэйнгээ түлөө элирүүлэгдэһэн 892 хүнэй 25-ниинь харюусалгада хабаадуулагдаа, харин тиихэдэ ой модоной ажахын министерствын харуулшад нэгэшье тиимэ ушар элирүүлээгүй байшоо. Хэтэрхэдээ нюусаар агнагшадай дунда ангуушад ба загаһашадай һайн дуранай бүлгэмүүдэй гэшүүд бии байба.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнууриин ба олзоборилгын ажахын управлени ангуушад, загаһашадай бүлгэмэй хүдэлмэриин хойноһоо хиналта шалгалта гүйсэд һайнаар бэелүүлнэгүй.

Агнууриин гурим эбдэхэ ябадалтай тэмсэл шангадхахын тула абтаһан тогтоол соо хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ, хинаха, шалгажа байха эрилтэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнууриин ба олзоборилгын ажахын управленидэ табигдаба.

Студентын тэмдэглэл

ХАНИ БАРИСААН — НАЙРАМДАЛ

ДОРЖИ Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй пединститудай студентнэрһээ бүридэһэн «Найрамдал-77» гэжэ интернациональна барилгын отряд Монголой Арадай Республикада 43 үдэрэй туршада хүдэлжэ, үйлэдбэриин-соёл болбосоролой программа бэелүүлээ юм. Тиигэжэ совет монгол хоёр арадай хани барисаанай жасада өөрынгөө хубитые оруулаа.

Ара-Хангайн аймагай Цэцэрлэг хотодо дизельно-зайн галай станциин, конторын һуури табяабди. Бүхы хүдэлмэреэ 170 процент хүрэтэр дүүргэжэ, барилгын материалай 80 процент алмажа, 100 мянган монгол түхэригэй барилга хээбди.

Манай отрядай гэшүүд Агууехэ Октябриин 60 жэлэй ойн хүндэлэлэй вахтада жагсажа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, хүдэлмэриин шанар һайжаруулхын түлөө тэмсэдэг байгаа. Хэһэн хүдэлмэримнай эрхим гэжэ сэгнэгдээ.

Барилга дээрэ хүдэлхэһөө гадна, бидэ нютагай зондо концерт харуулжа баясуулдаг, лекци уншадаг, хөөрэлдөө хэдэг һэмди. Тэндэхи ревсомолшуудтай хамта хани барисаанай үдэшэ үнгэргэдэг, МНР-эй ажалай баатарнуудтай уулзадаг байгаабди.

В. И. Ленин Д. Сүхэ-Баатар хоёрто бодхоогдоһон хүшөөнүүдэй һуури табилсаабди. Тус хүшөө хоёр арадай эбдэршэгүй хани барисаае үшөө дахин гэршэлхэ удхатай юм. Хүшөө нээлгэдэ зорюулһан митингын болоходо, ревсомолой аймагай хороо манай нүхэдые Хүндэлэлэй грамотаар шагнажа, «Залуу архитектор» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоо юм. Тэдэнэр тушаа һайн һайхан үгэ хэлэгдээ һэн.

Манай отрядай гэшүүд Монгол ороной дурасхаалта газарнуудта ошоһон, музей болон хүшөөнүүдые хараһан, монгол арадай, залуушуулайнь ажабайдалтай, уран бэлигтэйнь танилсаһан байна. Хаанашье ошоходомнай, бидэниие хани барисаанай халуун миһэлзэлээр угтажа, хүндэтэ айлшад болгодог байгаа.

Улаан-Баатарта бидэнэй табиһан концертые радиогоор дамжуулаа юм. Ород, буряад дуунуудыемнай, уран шүлэгүүдыемнай, хатар наадыемнай бүхы Монгол орон шагнаа гэхэдэ болохо.

Үйлэдбэридөө амжалта түйлаһанайнгаа түлөө «Найрамдал-77» гэжэ отряд Монголой Ревсомолой ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Мүн отрядай гэшүүд тус тустаа шагнал, һайшаалда хүртөө юм.

Хүндэтэ уялгаа бэелүүлһэндээ, һайн хүдэлһэндөө, бидэ сэдьхэл зүрхэндөө баяртай, омогтой бусажа ерээбди.

В. ГУНТУПОВ,
«Найрамдал-77» гэжэ интернациональна студенческэ барилгын отрядай командир, БГПИ-гэй IV курсын студент.

ПАРИЖ

ДЕМОКРАТИЧЕСКА ХУБИЛАЛТАНУУДЫЕ ХЭХЭ

ТАСС

Олониитын митинг эндэ боложо, Францийн Компартиин Генеральна секретарь Ж. Марше тэрээн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй правительственнэ хамтын программые шэнэлхэ тухай асуудалаар ФКП-гэй ямар хараа бодолтой байһыень элирхэйлбэ.

Ороной ажабайдалда демократическа үндэһэн хубилалтануудые хэхэ шухала гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Ехэ капиталай гарта байһан финансын ба индустриальна гол бүлэгүүдые гүрэнэй мэдэлдэ оруулангүй, энээниие хэжэ болохогүй байна гээд тэрэ мэдүүлбэ. Коммунис ба социалис партинуудай, мүн зүүнэй үзэлтэй радикалнуудай хүдэлөөнэй хоорондо 1972 ондо гар табигдаһан хамтын программа банкын секторые, промышленна ехэ юһэн бүлэгые гүрэнэй мэдэлдэ абаха гэжэ хараалаа һэн гээд Ж. Марше һануулһан байна. Харин мүнөө эдэ бүлэгүүдэй филиалнуудые гүрэнэй мэдэлдэ абахаһаа арсаһан эрилтэ социалис парти табиба.

Хамтын программын гол дүримүүдые һэжэглэлдэ оруулһан социалистнуудай хараа бодолой хубилһаарнь һанаата боложо байһанаа Ж. Марше мэдүүлээ.

Зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй хоорондо бата холбоо тогтоохын түлөө коммунистнууд тэмсэлээ үргэлжэлүүлхээр эрид шиидэнхэй гээд Ж. Марше тэмдэглэбэ.

КАИР

ХЕЛУАНДА МИТИНГ БОЛОБО

ТАСС

«Египедэй революциин түрүү шэнжэтэй түйлалтануудые алдахагүйбди!», «Гамаль Абдель Насер — манай зүрхэ сэдьхэлдэ!» — иимэ уряа лозунгнууд доро Хелуан городто национально-түрүү үзэлтэй партиин (НПП) эмхидхэһэн олон хүн зоной хабаадалгатай митинг үнгэргэгдэбэ. Энэ митинг Египедэй арадай элитэ ехэ хүбүүн Гамаль Абдель Насерай наһа бараһаар 7 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байба. Хелуанай металлургическа комбинадай, ороной индустриальна түбэй бусад предприятинуудай хэдэн мянгаад хүдэлмэришэд митингдэ хабаадалсаа.

НПП-гэй хүтэлбэриин гэшүүн, АРЕ-гэй түсэблэлгын министр байһан Исмаил Сабри Абдалла үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ. Национально-түрүү үзэлтэй парти 1952 ондо болоһон Египедэй революциин түрүү шэнжэтэй түйлалтануудые тэрэ хэбээрнь үлөөхын, улам гүнзэгырүүлхын түлөө тэмсэлһээ хэзээдэшье арсахагүй юм. Тэрэ хадаа ороной мүнөөнэйнь хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулдаг экономическа политикые эрид шууд шүүмжэлээ. Энэ политика хадаа бодото хэрэг дээрээ капитализмда һөөргөө тэхэриһэн удхатай гэжэ тэрэ зааһан байна.

Египедэй мүнөөнэй экономическа бэрхэшээлнүүд Советскэ Союзда, бусад социалис оронуудта үри шэритэй болоһоной дүнгүүд гэжэ засагаархид батамжалдаг гээд НПП-гэй хүтэлбэриин гэшүүн зааба. Гэхэ зуура, тусхай тоо, баримтануудай ёһоор, гансахан лэ нёдондо жэлдэ баруун оронуудһаа ба нефтеэр баян араб оронуудһаа Египедэй абаһан зээли мүнгэн хадаа тэрэнэй социалис гүрэнүүдтэ түлэхэ үри шэриһээ үлүү ехэ байха юм. Социалис оронуудһаа абаһан зээли мүнгөөр Асуанай үндэр хаалта, Хелуанай металлургическа комбинат, Наг-Хаммадидахи алюминиин завод болон бусад томо-томо промышленна предприятинууд баригданхай, Эдэ предприятинууд Египедэй экономикын үндэһэ һууринь мүн болоно. Тиихэ зуура баруун оронуудһаа абаһан зээли мүнгөөр нэгэшье промышленна предприяти бодхоогдоогүй байха юм.

Египедэй мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулганууд орондомнай политическэшье бага бэшэ хохидол ушаруулна гээд тэрэ мэдүүлээ. Нэгэ талаһаа, эдэ ябуулгануудынь египет-совет хани барисаае таһалдуулһан, нүгөө талаһаа — Насерай хододоо эрид шууд эсэргүүсэн тэмсэдэг байһан империалис нүлөөнэй орон доторнь нэбтэрэн бусалгада хүргөө ха юм.

Насерай эгээл дүтын соратнигуудай нэгэн, НПП-гэй түрүүлэгшэ Халед Мохи Эд-дин иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Экономикоёо научна ёһоор түсэблэхэ, гүрэнэй секторэй үүргые шангадхаха замаар дабшажа, оромнай экономическа кризисһээ гараха зэргэтэй.

Египедтэ демократиин хазагайруулагдадаг байһые харуулһан олон тоото жэшээнүүдые Халед Мохи Эд-дин дурдаба. Орон дотор ажал ябуулгаяа эрхилдэг гурбан политическэ партинуудай нэгэн — национально-түрүү үзэлтэй парти засагаархидай зүгһөө гүрдэлгэ мүрдэлгэдэ орожо байһаар.

Египедэй национально-түрүү үзэлтэй парти хадаа 1952 ондо болоһон июлиин революциие эрхим һайн ажабайдалай, эрхэ сүлөөгэй, социальна ба экономическа дэбжэлтын түлөө Египедэй арад зоной хэхэ тэмсэлэй имагтал эхиниинь мүн гэжэ тоолоно гээд үгынгөө түгэсхэлдэ партиин түрүүлэгшэ мэдүүлһэн байна.

Хилын саанаһаа *телефон телеграф радио*

ҮГШҮҮРИЛЫЕ ҺУЛАРУУЛГЫН ГОЛ ШЭГЛЭЛ ДЭЭРЭ

ЬЮ-ЙОРК. (ТАСС-ай). ООН-ой Генеральна амблейн XXXII сессидэ дагшад сессиин зүбшэн элгэдэ оруулагдаһан со- шэнэ дурадхалнуудые анхаралтайгаар шэнжэл- байна. Уласхоорондын түүрилтэ байдал һула- ые улам гүнзэгырүүл- хижүүлхэ тухай декла- мүн ядерна дайнай уридшалан зайсуул- ай резолюциин про- уд дотор дэлхэйн энэ үмэнэ табигдаһан хала асуудалнууд ба уулашагүй зорилго- хадаа ниитэ политиче- уудалаар сесси дээрэ байгаа зүбшэн хэл- гол шэглэлые тодор-

зэбсэг үрдилдэжэ бай- Бүтээлгые болюулха, зэбсэг хуряаха гээшэ рилтэ байдал һула- ха политикын саашадаа та түйлахадань онсо шанартай гэжэ ПНР-эй хэрэгүүдэй ми- Э. Войташек мэдүү- Энээнһээ уламжалан, Союзай оруулһан һайн шэнэ дурад- дые Полышын Арадай бүри мүнһэн һай-

ехэ Октябриин со- революциин түйлаһан илалта уласхоорондын түгшүүрилые һулаарулха тушаа СССР-эй ба бусад социалис оронуудай, эб найрамдалда дуратай бүхы гүрэнүүдэй түйлаха амжалтануудай эшэ үндэһэниинь, эрхэ нүхэсэлынь мүн гэжэ ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр онсолон тэмдэглэбэ. Имагтал энэ революци дэлхэйн хуби заяанда олон талын шэнжэтэй, хизаарлашагүй ехэ нүлөө үзүүлээ бшуу. Агууехэ Октябрь эбэй ёһоор зэргэ оршохо ленинскэ политика хүн түрэлтэндэ үгэһэн байна.

Зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаануудта үзэгдэдэг түгшүүрилтэ байдалай һуларалгые улам бэхижүүлхэ ябадал дэмжэхэ байһанаа ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншер элирхэйлэн мэдүүлээ. Европодохи түгшүүрилые бодотоор һуларуулхын тулада ФРГ Советскэ Союз хоёрой хоорондохи харилсаануудые бүтэмжэтэйгөөр хүгжөөлгэ түрүүшын ээлжээнэй удха шанартай юм гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Ядерна зэбсэг хорихо, буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые шиидхэлгэ манай үе сагай амин шухала асуудал болонхой гэжэ Румыниин гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Маковеску онсолон тэмдэглэбэ. Энээнһээ арад бүхэнэй аюулгүй байдал, мүн бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяан дулдыдаха байна бшуу. Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха Зүблөөнэй Түгэсхэлэй актын заабари дүримүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гээ.

Хүн зониие олоор хюдаха шэнэ буу хэрэгсэлнүүдые ухаалан зохёохо, үйлэдбэрилхэ ябадал уридшалан болюулха тушаа Советскэ Союзай гаргадаг хүсэлэл оролдолгые Шри Ланкагай гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Хамид дэмжэбэ. Нейтронно бомбонуудые үйлэдбэрилжэ эхилхэ гэһэн США-гай түсэбүүд хүгжэжэ байгаа оронуудай болон бүхы хүн түрэлтэнэй һанааень ехээр зобооно гэжэ тэрэ хэлээ. Хүн зониие олоор хюдаха буу зэбсэгэй шэнэ ямаршье зүйлнүүдые ба системэнүүдые, тэрэ тоодо нейтронно бомбонуудые үйлэдбэрилхэ ябадал хорихо гээшэ ООН-ой уялга мүн.

В. МАТЯШ,
Г. ШИШКИН.

ТОКИО

Орёо шанга тэмсэлэй оршондо

ТАСС

Ороной оппозиционно ехэ партиин — Японой социалис партиин 41-дэхи съезд Японой ниислэл хотодо үргэлжэлһөөр. Февраль һарада болоһон урдын съездһээ хойшо тэрэнэй ажал ябуулгын дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхын, парламентын дээдэ палатада июль һарада болоһон һунгалтын дүнгүүдые наринаар шэнжэлхын, ажал ябуулгануудай хараа шэглэл тодорхойлхын, шэнэ хүтэлбэриие һунгахын тула тэрэ зарлагдаһан байна. Гэбэшье Хитадай хараа бодол баримталдаг байһаараа мэдээжэ болонхой партиин зарим бүлэгөөрхид гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэһээ съездын делегадуудые хадууруулан холодуулха һэдэлгэ гаргана.

Эдэ бүлэгүүд социалис обществые хардана, гүрдэнэ. Энэ обществодо хашалта хэхые һэдэн, баруунай хархис хүсэнүүдэй мэдээжэ гурбан түлөөлэгшэ Х. Дэн, Ю. Хата, Я. Нарадзаки гэгшэдэй партиһаа гараха тухай мэдүүлгэ барихадань, съезд дээрэхи оршон байдал улам бүри орёо түбэгтэй болоһон байна.

Шэнэ хүтэлбэриин бүридэл, тэрэниие һунгаха гурим тухай асуудалаар элдэб бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдэй хоорондо зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдэй хэгдээшье һаань, мүртэй дүнгүүдые үгэбэгүй. Парти дотор бата нэгэдэлгүй байһанһаа уламжалан, СПЯ-гай ЦИК-гай түрүүлэгшын тушаалда дэбжүүлэгдэхэ ёһотой гол түлөөлэгшэд И. Асуката, И. Исибаси элдэб шалтагаануудые дурдан, һунгагдалгаһаа арсаха баатай болоһон байна.

ДЖАКАРТА

Бэелүүлэгдээгүй найдуулганууд

ТАСС

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдаһан 10 мянган хүниие байгша оной декабрь һарада сүлөөлхые Индонезиин засагаархид хараална гэжэ аюулгүй байдал ба гурим журам һэргээхэ ябуулгануудай командованиин штабай начальник адмирал Судомо мэдүүлбэ. Гэбэшье Индонезиин аюулгүйе сахиха зургаануудай хүтэлбэрилэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, 1965 оной сентябрь һарада гүрэнэй урбалта хэхэ һэдэлгэдэ хабаатай гэжэ гэмнэгдэһэн 31 мянган хүн энээнэй һүүлээр үшөө шорон түрмэнүүдтэ үлэхэ байна.

Индонезиин ба уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй үүдхэһэн 1965 оной уршагта үйлэ хэрэгүүдэй үедэ, тэрэнэй һүүлээр хэдэн арбаад мянган хүн мүрдэлгэ, сүүдгүйгөөр түрмэдэ хаагдаһан байгаа. Хэрзэгы шэрүүн хэһээлтэнүүдһээ, бузагай муухай байдалһаа боложо, түрмэ шоронгууд ба концлагерьнуудта олон патриодууд хосороо. Баруунай оронуудай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үедэ 50 мянга шахуу хүн түрмэ шоронгуудта хаагдажа байһаар.

саяанһаа витим хүрэтэр

Хубитаяа оруулалсана

Байгал-Амарай түмэр замай барилгашад Эб найрамдалай жасада өөһэдынгөө хубита оруулжа эхилэнхэй. Тиин «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив нэгэ үдэрэй туршада хүдэлжэ олоһон салингаа Эб найрамдалай жасада оруулха гэжэ шиидэһэн байна. Эдэ үдэрнүүдтэ гүрэнэй банкын Нижнеангарскын отделенидэ 710 түхэриг 96 мүнгэн тэдэнэй зүгһөө ороһон байба. Тиихэдэ 160-дахи колоннын хүдэлмэришэд, алба хаагшадһаа 900-һаа дээшэ түхэриг Эб найрамдалай жасада оруулагдаба.

БАМ-ай барилгашадай энэ патриотическа үүсхэлые Хойто-Байгалай ажалшад дэмжэжэ эхилбэ. Жэшээлхэдэ, Уоянска лесхозой. Нижнеангарскын коопзверопромхозой, Киндигирэй сельсоведэй болон бусад тосхон нютагуудай ажалшад өөһэдынгөө нөөсэһөө Эб найрамдалай жасада эльгээһэн тухайгаа мэдээсэбэ.

А. АНДОХИНОВ.

Шэнэ экспонадууд

Этнографическа музейдэ шэнэ экспонадууд һаяхан асарагдаба. Хамар-Дабаанай хада ууланууднаа баригдаһан бишыхан 3 баабгай, шоныи 5 гүлгэн, һогооной нэгэ тугал тушаагдаһан байна.

Забайкалида амидардаг ан амитадые харуулха комплексын хоёрдохи ээлжээн мүнөө баригдажа байна. Тус комплекс 60 гектар талмай эзэлхэ юм. Байгал шадарай ой тайгада амидардаг 300 гаран ан, шубууд суглуулагдажа, энэ комплексдо харууһалагдаха болоно.

Үдэр хоногой ошохо тума музейн жасада шэнэ экспонадууд нэмэжэл байна. Байгал шадарай газар нютагуудай түүхэ тухай хөөрэһэн 11 комплекс тус музейдэ байгуулагдаха түсэбтэй юм.

Манай корр.

СТУДЕНТНЭР—ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр жэл бүри барилгын отрядуудай бүридэлдэ оролсожо, республика дотороо ехэ хүдэлмэри хэдэг. Энэ жэлэй ажалай семестрэй үедэ тэдэнэр промышленна предприятинуудай, малай байрануудай, соёлой болон һургуулинуудай барилгада хабаадалсажа, хэдэн миллион түхэригэй ажал хэһэн байна. Мүн хабарай тарилгын, тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ ябалсажа, хүдөөгэй ажалшадта ехэ туһаламжа хүргэдэг.

Арбадахи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ хүдөө ажахын институдай 500 гаран студент хабаадана. Тэдэнэр Сэлэнгын, Зэдын, Хэжэнгын, Хоринн, Мухар-Шэбэрэй болон бусад аймагуудай ажахынуудта хүдэлнэ. Институт дүүргээд, инженер-механик мэргэжэлтэй болохо студентнэрэй олонхинь комбайнераар. трактористаар ажаллажа байнхай. Колхоз, совхозуудай полинууд, тарянай тоогууд дээрэ студентнэр янза бүриин ажал хэдэг. Ажалһаа сүлөө сагтаа тэдэнэр уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, хүдөөгэйхидтэ концерт харуулна.

20 гаран студентнэр Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхоздо үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа, эндэхи механизаторнууд ба таряашадта ехэ туһаламжа хүргэбэ. Тэдэнэр ажахын дирекциин, партийна комитедэй зүгһөө магтаал һайшаалда хүртэнэ.

Б. БАДМАЖАПОВ.

САГАЙ ЭРИЛТЭДЭ ХҮРЭМЭ

Гэгээтын соёлой байшан Зэдын аймагай хүдөөгэй клубууд ба соёлой ордонуудай эрхимынь гээд тоологдодог юм. Соёлой энэ гуламтын хүдэлмэрилэгшэд колхозой правлени болон парткомтой, сомсоведэй гүйсэдкомтой нягта холбоотойгоор хүдэлжэ, бүхы ажалаа мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүрэмөөр эмхидхэхын тула бүхы шадалаараа оролдоно.

Зүүн Сибириин соёлой институт дүүргэһэн М. А. Бадмажапова байшангые даагшаар хүдэлнэ. Ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, нютагайнгаа олохон хүнүүдые соёлой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг.

Манай үе сагай ехэ удхашанартай үйлэ хэрэгүүдтэ—Совет засагай тогтоогдоһоор 60 жэлэй алдарта ойдо бэлдэлгэдэ, СССР-эй шэнэ Конституциин проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд ехэ анхарал хандуулна. Совет арадай туйлалтанууд ба арадай амжалтанууд тухай, түрэл нютагтаа болоһон хубилалтанууд тушаа эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй габшагай ажал тухай стенднүүд. диаграммануд бэлдэгдэжэ, соёлой байшанда үлгэгдэнхэй, СССР-эй шэнэ Конституциин проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан тусхай стенд бэлдэгдэжэ, соёлой байшангай фойе соо табигдаһан байна.

Һонирхолтой уулзалганууд, тематическа үдэшэнүүд Гэгээтын соёлой байшанда үнгэргэгдэдэг болонхой. «Үе саг, хүн зон тухай, өөр тухайгаа» гэһэн тематическа үдэшэ һайн бэлдэлгэтэйгээр, һонирхолтойгоор үнгэргэгдэжэ, нютагай олон зон хабаадаа һэн. Совет ороной шэнэ Конституциин проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан асуудал ба харюугай үдэшэ нютагай олон хүнэй анхарал татаһан байгаа.

В. БАЛЬЖАНОВ.

ҮХИБҮҮДТЭ БАЯР АСАРАГША

Буряадай республикын куклын театр эмхидхэгдэһээр арбан жэл болобо. Энэ ойе гансал театрай коллектив болон эдир харагшад тэмдэглэхэ бэшэ, харин Буряад ороной культурна ажабайдалда ехэл баяртай үйлэ хэрэг болон тэмдэглэгдэхэнь.

Дайнай һүүлээрхи жэлнүүд.. Эгээл энэ үедэ эдир харагшадай театрай дэргэдэ Николай Андреевич Быстров. Людмила Борисовна Пестова Василий Сергеевич Шитиков болон бусад артистнар совет драматургнуудай бэшэһэн «Сказка о царе Салтане», «Большой Иван» гэхэ мэтэ зүжэгүүдые эдир харагшадта зорюулжа табиһан байгаа. Тэрэнэр ургажа байгаа залуу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ анхарална саг үргэлжэ хандуулжа байдаг һэн. Тиимэһээ үхибүүдтэ зорюулагдаһан совет болон хилын саанахи драматургнуудай эгээл һайн зүжэгүүд байд гээд лэ театрай сцена дээрэ табигдадаг бэлэй.

Гэбэшье республикымнай театральна олониитэ өөһэдын куклын театртай болохо гэжэ оролдодог һэн. 1965 ондо ород драмын театрай директор Анатолий Васильевич Александров. театрай ахамад режиссёр Иван Иванович Проханов гэгшэд залуу артист Владимир Ральчукта театрайнгаа дэргэдэ куклын бүлэг эмхидхэхыснь дурадхаа һэн. Юуб гэбэл, тэрэ урдань Шэтын куклын театрта хүдэлһэн байгаа. Уданшьегүй тиимэ бүлэг байгуулагдаад. хүдэлмэриеэ эхилбэ. Тэдэнэр П. Манчеевэй «Заячья школа». Е. Чернякын «Василиса Прекрасная», Е. Шварцын «Красная шапочка» гэһэн зүжэгүүдые Улаан-Үдэдэ, республикын олонхи аймагуудта, Усть-Ордагай болон Агын национальна округуудай эдир харагшадта харуулһан байна.

1966 ондо Буряадай АССР-эй культурын министерствын зууршалтаар Владимир Ральчук ГИТИС-эй режиссернуудай дээдэ курсда һурахаяа эльгээгдээ. Тэрэ СССР-эй арадай артист С. В. Образцовой хүтэлбэри доро һуража гараа.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1967 оной сентябриин 1-нэй тогтоолоор Буряадай республикын куклын театр нээгдэһэн юм. Ахамад режиссёроор Владимир Ральчук томилогдобо. Нээгдэһэн сагһаа эхилжэ, театрай коллектив бэлиг шадабаряа улам хүгжөөхэ, репертуараа үргэдхэхэ хүдэлмэри хэһэн байна. Буряад оронноймнай эдир харагшад театрай түрүүшын зүжэгүүдые хаража эхилбэ. Тэдэнэй табиһан эгээл түрүүшын зүжэг Ю. Данцигэрэй «Сестрица Аленушка и братец Иванушка» гэжэ нэрэтэй зүжэг байгаа. Энэ зүжэгтэ артистнар Виктор Шульгин, Николай Брыков Валерий Киберев, Владимир Ральчук, Галина Сидельникова, Владимир Завьялов, Надежда Родионова гэгшэд хабаадаһан байна

Түрүүшын үедэ театрта ехэ хүшэр байгаа. Тэдэнэр өөһэдын уран зураашагүй, уран зурагай мастерской[illegible] һэн. Теэд тэдээндэ Образцовой куклын театрайхид ехэ туһа үзүүлээ. Тэрэ театрай уран зураашад Владимир Гарбузов, Вера Конюхова гэгшэд Г. Владычинагай «Слоненок», Р. Белоглазовагай «Иван царевич и Серый волк», С Коганай «Восставшие джунгли» болон бусад зүжэгүүдые шэмэглэжэ, республикымнай куклын театрта ехэ туһа хүргөө бэлэй. Мүн Вениамин Пестеревэй шэмэглэһэн зүжэгүүд харагшадай халуун магтаалда хүртэдэг һэн.

Жэл бүхэндэ театрай репертуарта шэнэ зүжэгүүд нэмэдэг. Совет болон хари гүрэнэй уран зохеолшодой бэшэһэн гушан зүжэгүүд мүнөө үедэ театрай репертуарта тоологдоно.

М. Валентиновэй «Кащей Бессмертный», Ц-Б Бадмаевай «Тархай — улаан малгай», Я. Вильковскын «Медвежонок Рим-Тим-Ти» гэһэн зүжэгүүдэйнгээ түлөө куклын театр республикын шанда хүртөө һэн.

Театрайхин ходо аян замда ябадаг. Тэдэнэр Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй эдир харагшадта зүжэгүүдээ харуулһан байха. Гансашье томо-томо городуудай нэрлэбэл, Эрхүүгэй, Шэтын, Красноярскын, Хабаровскын. Владивостогой эдир харагшад бэшэ, харин Красноярай хизаарһаа эхилээд, Сахалин хүрэтэрхи хүдөө нютагуудай үхибүүд тус театрай зүжэг хаража, альга ташаһан байха.

Театрай репертуарта хари гүрэнэй уран зохёолшодой зүжэгүүд ехэ һуури эзэлдэг. Мүн театрай хүдэлмэридэ Буряад ороной уран зохёолшод хабаадалсадаг байһаниинь һайшаалтай. Тэдэнине нэрлэбэл, Р. Белоглазова, Ц-Б Бадмаев, А. Щитов, А. Первушин гэгшэд болоно

Мүнөө үедэ театр өөһэдынгөө зүжэгүүдые гурбан шэглэлтэйгээр табина: багтайгаар, куклануудаар. мүн өөһэдөө наадана. Зарим зүжэгүүдтэ эдэ гурбан шэглэлнүүд хамтадаа хэрэглэгдэдэг байха юм.

Зүжэгүүдээ түгэс һайнаар шэмэглэхын тула томо-томо городуудай һайн-һайн уран зураашад уригдадаг юм. Мүн артистнуудай мэргэжэл жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ. Тэдэнэр оронойнгоо эрхим училищинуудта һуража, тусхай мэргэжэл олоһон хүнүүд юм. Эндэ Лидия Бурдуковскаяе, Нина допригорае Валерий В радовые, Надежда А Нина Ляминае, Ва Сщаснаяе, Юрий Ис нэрлэжэ болоно. Те ахамад артист Виктор Ш гин Буряадай АС габьяата артист, респ кын шангай лауреат хой.

Тэдэнэр театртаа бүлэг нээнхэй. Буряад гэй табиһан Н. Гер «Ангаахай» гэһэн эр республикымнай эдир шад хараһан байна. гэйнгөө түлөө тус бү хин СССР-эй куль министерствын 1-дэхи тын дипломдо хүртөө.

Мүнөө үедэ куклын рай коллектив соёл лэй училищиин өөрынгөө отделени хүсэлтэй. Һаяын саг нэр өөрын байшантай хонь.

В. ЛИПАТ

ЗУРАГУУД

1. Н. Гернедэй зо «Ангаахай» гэжэ зү артистка С. Бабуева « куклатаяа. 2. Абу-Ба «Ищи и найдешь» гэһэ жэгһөө нэгэ хэһэг.

ЭРТЭЭНҺЭЭ БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР

Һүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдэдэ үлир жэмэс, овощ худалдадаг эмхиин коллектив ажалшадые огородой эдеэгээр гүйсэд хангахын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулдаг болонхой. Намарай үедэ эдеэ хоолой магазинуудта овощ болон алим жэмэсэй элбэг дэлбэг байхын тула коллективэй гэшүүд бэлэдхэлэй хүдэлмэри эртүүр хэжэ эхилһэн байна. Энээниие «Горплодоовощторгын» бэлэдхэлэй баазын хүдэлмэрилэгшэд гэршэлнэ. Баазын дирекци ажалшадые хартаабха ба овощоор гүйсэд хангаха хэмжээ ябуулгануудые үдэр бүри апрель һарада хараалаа һэн. Мүнөө эндэхи 7 склад заһабарилагдаа, сэбэрлэгдээ.

Байгша ондо эдэ складуудта 7 мянган 105 тонно хартаабха, 8 мянган 330 тонно овощ, тэрэ тоодо 4.368 тонно капуста, 1.295 тонно үгэрсэ, 709 тонно помидор, 1.200 тонно мангир республикын колхоз, совхозуудһаа болон бусад областьнуудһаа асарагдажа хадагалагдаха. Энэ жэлэй сагай уларилай таарамжагүй дээрэһээ хартаабха, овощой ургаса республика доторнай бирагүйшэгшье байгаа һаа, һүүлэй мэдээгээр тус эмхиин магазинууд 700 тонно хартаабха, 300 гаран тонно капуста. 600 гаран тонно үгэрсэ, 100 гаран тонно помидор болон огородой бусад эдеэн городой ажалшадта худалдаа, хартаабха, овощ зөөхэ 5.000 контейнер, 80.000 мэшээг бэлдэгдээ.

Огородой эдеэ хоол гамтай һайнаар хадагалха, ажалай үндэр бүтээсэ туйлаха талаар баазын хүдэлмэришэдэй бригадануудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ.

Д. КОЛМАКОВ.

Һүүлшын наадана урда тээ

Улаан-Үдэ хотын шатаршадай клуб соо эхилһэн шэлэн абалгын мүрысөөнэй ээлжээтэ—арбан хоёрдохи наадан үнгэргэгдэбэ. Эндэ Агафонов Лекомцевые шүүһэн, Занданов Митыпов хоёр тэнсэһэн байба.

Энэ үдэр Матвеевтэй сагаанаар наадаһан Сокто Намжилов һанаһанда хүрэбэгүй. Тиин наадаха сагайнгаа дүүрэхэ болоходо, тухашаржа һууһаар шүүгдэшөө.

Республикын чемпион Игорь Брылёв Столбовтой тэнсэһэн, Кликунов Леоновто шүүгдэһэн байба. Залуу шатаршан Леонов түрүүшээр һулаар наадажа захалһан аад, һүүлшын хэдэн уулзалгада шадамар бэрхээр наадажа, табан очко нэмээ.

Наадагдаагүй партинуудай үргэлжэлүүлэгдэхэдэ, Назимов Лекомцевые шүүһэн, Агафоновто шүүгдэһэн байба. Митыпов Агафоновые шүүһэн, Раднаев, Гончаров, Леонов—Лекомцев гэгшэд тэнсэһэн байба. Энэ үдэр Власов наадаанда ерээгүй байжа, Гончаров Назимов гэгшэдтэ шүүгдэһэндэ тоологдобо.

Түгэсхэлэй наадана урда тээ Митыпов 8,5 очкотой түрүүлжэ ябана.

В. МАМИЛОВ.

НАМАРАЙ ҮДЭРНҮҮД

Хэнэйшье мэдэһээр, алтан намарай эхилхэдэ, манай республикада үдэр богони болоно, үдэшэ, үглөөниинь һэрюун амисхал үзэгдэдэг бэлэ. Илангаяа октябрь һарада энэнь бүри элиржэ, хаа хаанагүй хүйтэнэй ерэһэн тэмдэг үзэгдэдэг болонхой.

Үдэр хоногой үнгэрхэ тума сагай уларил хубилжа, нэгэ дулааржа, нэгэ хүйтөөр һэбшээлжэ, бордоһолжо мэдэнэ. Заримдаа октябрь һарын түрүүшын арбаад хоногой туршада зунайхяар урин дулаан үдэрнүүд үзэгдэдэг гээшэ. Тиигэжэ байһаар һүниндөө хүйтэржэ, үглөөгүүр хюруу унаһан лэ байдаг.

Октябрь һарада сентябрьда орходоо, 9—12 градусаар хүйтэн болоно захална, газар хүрэжэ эхилнэ.

Һарын һүүл багаар республикын нютаг бүхэнэй гол горхон, нуур сөөрэмүүд зайртажа эхилдэг, хойто аймагуудай гол горхон мүльһэн хуяггаа абтадаг гээшэ.

Байгша оной октябрь һарада дунда зэргээр 0—6 градус хүйтэн болохо жэшээтэй. Энэнь зарим нютагуудта нормо соохоноо, бусадтань нормоһоо 1—1,5 градусаар доошоо байха.

Һарын нэгэдэхи, хоёрдохи арбан хоногой һүүл багаар, мүн гурбадахи арбан хоногто нойтон саһан оролхоор хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ секундын 10—15 м сэтэйгөөр баруун-ха һөө һалхялха зэрг рүүшын арбан хоно ниндөө 2—4 градус үдэртөө 5—10 град тэр дулаархаар ба Хоёрдохи арбан хо ниндөө 3—8 градус үдэртөө 2—7 град үзэгдэхэ. Гурбадах хоногто һүниндөө 2—7, 10—15 гра тэн, үдэртөө 2—7- дус хүрэтэр дулаа

Н. АФ

Улаан-Үдын ги обсерваториин ди

ТЕЛЕВИДЕНИ

Октябриин 2-һоо 9 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита-2». 7.55—«Дамжуулгын программа. 8.00—17.30 — Шэнэ һонин. 8.10 — Үглөөнэй гимнастика. 8.30 — «Будильник». 9.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 10.00 — «У озера» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 11.20 — **Мүнөөдэр багшанарай үдэр.** 11.30 — «Хүдөөгэй час». 12.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 13.00 — «Замай аюулгүйе сахилга». 13.50—Спортын программа: 1. Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (М). 2. Городки шэдэлгын спортоор СССР-эй чемпионат. 15.40 — «Танай бэшэгүүдээр». Багшанарай үдэртэ зорюулагдаһан хүгжэмтэ программа. 16.25 — Уласхоорондын һонин. 16.55 — «Шохрины» — телевизионно баримтата фильм «Отцы и дети» гэһэн циклһээ. 17.40 — «Легенда о старом маяке»—мультфильм. 18.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 19.00 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА—«Спартак» (М) 1-дэхи ба 2-дохи үенүүд». 20.30 — «Время». 21.00—Хоккейгээр СССР-эй чемпионат ЦСКА — «Спартак» (М). 3-дахи үе. 21.40 — «Хүгжэмтэ абонемент». «Залуу гүйсэдхэгшэд». 22.20 — «Абхазия». Телевизионно баримтата фильм. 22.50 — Дамжуулгын программа.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55.—Дамжуулгын программа. 8.00 — Шэнэ һонин. 8.10—Үглөөнэй гимнастика. 8.30 — Онтохон. «Сурхайн захиралтаар»—мультфильм. 9.30 — «Очевидное — невероятное». 10.30 — «Манай намтар. 1972-дохи он». 11.30—Забһарлалга. 13.45 — Дамжуулгын программа. 13.50 «Хэлэхэл һанаатайб».—Баримтата фильм. 14.50 — «Хүн. Газар дэлхэй. Замбуулин». Түрүүшын хэмэл одоной табигдаһаар 20 жэлэй ойдо. 15.35—«Звездная минута» — уран һайханай баримтата фильм. 16.40—Николаевска областиин С. М. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ. Социалис Ажалай Герой Н. Н. Рябошапкатай «Орлёнок» телестудиин юнкорнуудай уулзалга. 17.30 —Шэнэ һонин. 17.40—«Би бүхы юумые ойлгохо дуратайб» — киножурнал. 17.50 —«Созвездие Гагарина». Н. Добронравовай шүлэгүүдтэ найруулагдаһан А. Пахмутовагай дуунай цикл. 18.10—«Человек с ружьем» — Гүрэнэй академическэ Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай фильм-зүжэг. 20.30—«Время».

Улаан-Үдэ. 21.00—**«Октябриин харгы замаар»** гэһэн циклһээ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Буряадай гүрэнэй Ленинэй ордento оперо ба баледэй театрай сезоной нээлгэдэ. 19.45 —Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 20.05—«Манай айлшад». 20.40—«Уласхоорондын шэнжэлэл».

«Орбита». 21.00—Спортын һонин: Волейболоор Европын чемпионат. Түгэсхэлэй наадан. Акробатикаар эб найрамдалай кубок. 22.00 Уласхоорондын мүрысөөнэй лауреат Л. Тимофеева наадана. 22.30—Дамжуулгын программа.

ВТОРНИК, 4.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55—Дамжуулгын программа. 8.00— Шэнэ һонин. 8.10—«Зураг бүхэндэ —наран!» 8.25—«Легенда о старом маяке». —мультфильм. 8.45 — Н. Погодин. «Человек с ружьем». Гүрэнэй академическэ Евг. Вахтанговай нэрэмжэтэ театрай фильм-зүжэг. 11.05 — Забһарлалга. 14.05—Дамжуулгын программа. 14.10—Үхибүүдэй уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт. 14.55 — **Совет Социалис Республиканууудай Союзай Конституциин (Үндэһэн хуулиин) проектые зүбшэн хэлсэхэ СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сессиин нээлгэ.** Кремлиин Ордонһоо дамжуулга хэгдэхэ. Һүүлээрнь «СССР-эй арадуудай дуун ба хатар» (18.00). 19.00— «Эрдэм ба замбуулин» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд харуулагдаха. 19.55—«Парти—манай ажал хэрэгэй мүнхэлэлгэ». Совет поэдүүдэй шүлэгүүд.

Улаан-Үдэ. 20.20—Шэнэ һонин.

«Орбита». 20.30—«Время». **СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** Һүүлээрнь совет дуунуудай концерт. 22.30—Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ 19.15—Телевизионно һонин. 19.35—«Манай айлшад».

—**«Орбита».** 20.20—А. Островскиин дуунуудай темэдэ фантази.

СРЕДА, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7. 55—Дамжуулгын программа. 8.00—**СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** 9.15—«Мүшэхэн».—Үхибүүдтэ киноальманах харуулагдаха. 10.15 —«Киногоор аяншалагшадай клуб». 11.15—Забһарлалга. 14.10—Дамжуулгын программа. 14.15—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд харуулагдаха. 15.00—Үхибүүдтэ —фильм. «Отдать швартовы». 16.25—М. Горький. «В. И. Ленин». Очерк. 16.30 —«Горнистнар, дохёогоо үгыт».

Улаан-Үдэ. 17.30—Һурагшанарта. «Орон нютагта туһалнабди». 18.10—Шэнэ һонин.

«Орбита». 18.25—«Доверие»—уран һайханай фильм (1-дэхи фильм). 19.30—**«Манай намтар. 1973-дахи он».** 20.30 — «Время». **СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** 21.30—«Спортлото» наадалга. 21.40—Съезднүүдэй Кремлиин Ордон соо гүйсэдхэһэн искусствын уран бэлигтэнэй ба залуу артистнарай концерт. 22.30—Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 17.30—Шэнэ һонин. 17.40—«Үхибүүд ургана». 17.55—Томскын хүдөө ажахын техникумэй «Колосок» гэжэ дуун ба хатарай ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 18.25—«Экран» теле-суглуулбари. 19.25—Буряадай гүрэнэй академическэ Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ театрай сезоной нээлгэдэ. 20.10—Телевизионно һонин

ЧЕТВЕРГ, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55—Дамжуулгын программа. 8.00—**СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ** 9.00—«Ном судар шинин ажабайдалда». 9.45—Үхибүүдтэ — фильм. «Старожил» 11.00 Забһарлалга. 13.40—Дамжуулгын программа. 13.45—**СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** 15.00—«Хүхюу стартнууд». 15.45—«Уран шүлэг». В.Луговской. 16.15 — «Угалзанууд». 16.45—«Зол жаргалтай эдир наһан». Москва хотын пионернүүд ба һурагшанарай В. Локтевой нэрэмжэтэ Ордоной дуун ба хатарай ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 17.50—«Социалис оронууд» гэһэн циклһээ дамжуулга. 17.45—Шэнэ һонин.

«Орбита». 18.00—«Доверие»—уран һайханай фильм (2-дохи сери). 19.00—Футболоор уласхоорондын мүрысөөн. Голланди—СССР. Голландиһаа дамжуулагдаха. 20.30—«Время». **СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** 21.30—СССР-эй арадай артист, Ленинскэ шангай лауреат Святослав Рихтер наадана. 22. 30—Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 17.30—Шэнэ һонин. 17.40—«Орлёнок»—мультфильм.

Улаан-Үдэ. 18.00—Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.00—«Принимаю на себя»—уран һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—**СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** 9.00 — «Зол жаргалай эдир наһан». Москва хотын пионернүүдэй ба һурагшанарай В. Локтевой нэрэмжэтэ Ордоной дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 9.45 — **СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** 11.00 — Забһарлалга. 14.05 — Дамжуулгын программа. 14,55 — **СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** Кремлиин Ехэ Ордонһоо дамжуулга хэгдэхэ. Һүүлээрнь «Любовь Яровая»—фильм-зүжэг (18.00), 20.30 — «Время». **СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ долоодохи сесси дээрэ.** Һүүлээрнь баледэй артистнарай концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Прогресс» программа. 18.30 — Гүрэнэй ород драмын театрай сезоной нээлгэдэ. 19.30 — Телевизионно һонин. 19.50 — «Манай айлшад». 20.25 — «Уласхоорондын шэнжэлэл».

СУББОТО, 8.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00 — Шэнэ һонин. 8.10 — Үглөөнэй гимнастика. 8.30 — «Наранай сахариг» — телефильм. 9.00 — «Уран шүлэг», М. Светлов. 9.35 — Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 10.10 — **Октябриин 60 жэлэй ойдо. «Революциин дүлэн».** Һурагшанарта зорюулагдаһан концерт. 10.55 — «Талын галнууд» — тележурнал.

«Орбита». 11.35 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. Динамо» (М)—«Трактор» (Челябинск). 12.15 — Онтохон «Волшебник Изумрудного города»—Олон серитэй мультфильм (1, 2, 3-дахи серинүүд). 13.50 — «Спортлото» наадалга 14.00 — СССР-эй ажалшадай уран бэлигэй бүхэсоюзна фестивалиин түгэсхэлэй концерт. Съезднүүдэй Кремлиин Ордонһоо дамжуулга хэгдэхэ (Интервидени). 15.50 — «Конституци тухай үгэ». 16.15 — Германиин Демократическа Республикын байгуулагдаһаар 28 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ГДР-эй телевидениин программа. 19.00 —Хоккей. ЦСКА—«Динамо» (Рига). 20.30 — «Время», 2100 — Хоккей. ЦСКА —«Динамо» (Рига) 3-дахи үе. 22.35—Дамжуулгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.10 — «Уран зурааша - монументалистнуудай зохёолнууд». 10.35 — «Ан амитадай аймаг».

Улаан-Үдэ. 11.35 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха.

ВОСКРЕСЕНИ, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 7.55 — Дамжуулгын программа. 8.00—Шэнэ һонин. 8.10 — «Зарядкада зогсогты» 8.30—Будильник». 9.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 10.00 — «Ребячьи комиссары». Баримтата олон серитэй фильм. 4-дэхи фильм. —«Оройдоол нэгэ халаан». 10.45 — «Хүгжэмтэ киоск». 11.15 — «Хүдөө Хүдөө ажахын хү лэгшэдэй бүхэсоюз зорюулагдана. 12.15 болоор уласхоорон сөөн Франци — СС рижһаа дамжуулаг — **Асари замай** «Самый жаркий м уран һайханай фи хи сери). 14.50 — **дэр—хүдөө ажах мэрилэгшэдэй бү үдэр».** СССР-эй хын министр В. Н дамжуулгада ха 15.05—«Дуун-77». — «Уласхоорондын 16.30 — «Кино шалагшадай клуб». Шэнэ һонин. 17.45 бэрсэг дэлхэй лин». 18.05 — арадай артистка дуулана. 18.40 — Союз харнин ай намжада». 19.00 дней после детст һайханай фильм «Время». 21.00 кинодахи конц урина. Хүдөө дэлмэрилэгшэдэй зорюулагдаһан уран бэлигтэнэй 22.40 — Дамжу грамма.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Арадай музей»—түрүү бэшэг. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ. «Тугалнуудые амяарлан байлгаха арга бүхы фермэнүүдтэ»—М. Доржиевай статья. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Багшанарай үдэртэ зор суглуулбари.

Хоёрдохи «Үйлэдбэридэ арга боломжонууд эй Мухар-Шэбэрэй нэгэдэхи секретар статья.

Гурбадахи «Правда Бурятии» харюусана. Хил

Дүрбэдэхи «Түрэл Байгал суглуулбари.

Редактор Р. Б. ГАР

Манай
адрес, телефонууд
Индекс: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства —2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, общественная приемная —2-56-62.

Типография управлени
делам издательств, поли
книжной торговли
Министров БурАССР.
Н-04663. Заказ №